

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

■ ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Олександр Мороз:
«Ні я, ні фракція не маємо жодних залежностей, які було сформульовано авторами фальшивки»

Ранкове засідання 22 вересня

У парламенті прозвітувала тимчасова слідча комісія з питань розслідування звинувачень у підкупі народних депутатів України. Цю комісію було створено після того, як народний депутат від фракції БЮТ Олег Ляшко з парламентської трибуни заявив, що у Верховній Раді відбувся «широкомасштабний підкуп»: начебто депутати від Партії регіонів заплатили понад 300 млн. доларів депутатам-соціалістам, внаслідок чого було розвалено коаліцію демократичних сил, створено антикризову коаліцію, а главою парламенту обрано Олександра Мороза. О. Ляшко посилався на опубліковану в одному з інтернет-видань роздруковку начебто телефонних розмов нинішнього віце-прем'єра з питань ПЕК, на той час депутата від фракції Партії регіонів, Андрія Клюєва з депутатом-соціалістом Миколою Рудковським. Проте, як повідомив голова ТСК Віктор Борщевський (фракція КПУ), Олег Ляшко не надав комісії жодних підтверджень цих звинувачень.

(Закінчення на 2-й стор.).

Співпраця буде успішна

Поглиблення міжпарламентської співпраці, двосторонніх зв'язків та євроінтеграційні устремління нашої держави обговорили на зустрічі Голова Верховної Ради України Олександр Мороз та Надзвичайний Посол Фінляндської Республіки в Україні Лаура Рейніля. Пані посол Фінляндії, країни, що нині головує в ЄС, відзначила «дуже ефективний» законотворчий процес у Верховній Раді. У свою чергу, Олександр Мороз високо оцінив позицію Фінляндії у ЄС, висловивши сподівання на успішність проведення 27 жовтня в Гельсінкі саміту «Україна—

ЄС». Голова Верховної Ради також наголосив, що євроінтеграція є одним із пріоритетів для України, і висловився за доцільність обговорення на саміті нової системи безпеки в Європі. «Вступ України до ЄС і співпраця з НАТО

залежать від того, чи буде в Україні демократія чи щось інше», — сказав О. Мороз.

Співрозмовники також обговорили проблеми Придністров'я, вступу України до СОТ.

Вл. інф.

залежать від того, чи буде в Україні демократія чи щось інше», — сказав О. Мороз.

Співрозмовники також обговорили проблеми Придністров'я, вступу України до СОТ.

Вл. інф.

■ У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Рівність потрібна всім

«Річниця ухвалення Закону «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»: реалії застосування, проблеми, перспективи». Таку назву мав організований Комітетом Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин «круглий стіл», що відбувся вчора.

Під час засідання обговорювалися, зокрема, результати застосування норм закону в різних сферах життя та особливості його впровадження. Йшлося також про проблеми, які виникли під час застосування закону та про подальші кроки на шляху формування гендерної демократії.

НАСТУПНОГО ТИЖНЯ :

- 25-29 вересня народні депутати України працюватимуть в округах
- Відбудеться Міжнародний форум «Життя народом моєму!», приурочений до 65-ї річниці трагедії Бабиного Яру
- Розпочнуться Треті всеукраїнські змагання кінологічних служб пошуково-рятувальних підрозділів
- Триватиме Всеукраїнська виставка-ярмарок народних промыслов

КОРОТКО :

- Київські правоохоронці вилучили з нелегальної торгівлі понад півтори тисячі сильнодіючих отруйних пігулок.
- На Донеччині за місцем проживання безробітного вилучено 455 грамів вибухівки.
- Троє осіб загинули

та троє постраждали під час зіткнення автомобілів на Закарпатті. ■ У Запорізькій області через аварію на водоводі понад 4 тисячі осіб добу були позбавлені питної води. ■ У Донецькій області загинув 46-річний чоловік, який самовільно проник у шахту.

На День села Новій Басані подарували... газ

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Піджак з нагородами діда Муха (на знімку) одягнув на честь свята. 21 вересня в його рідній Новій Басані Бобровицького району Чернігівської області відзначали День села. У цей день 1943 року звідси вигнали фашистських окупантів. Тоді 18-річний Іван Муха був у партизанах, брав участь у визволенні рідного села.

(Закінчення на 4-й стор.).

■ НОВИНИ

Нова ціна поки що не відома

Україна і Росія мають намір найближчими днями завершити переговори про ціну додаткових обсягів газу в 2006 році. Про це вчора заявили журналістам Прем'єр-міністр України Віктор Янукович і його російський колега Михайло Фрадков після завершення їхньої зустрічі в Москві.

Михайло Фрадков зазначив, що він не може поки що назвати ціну на додаткові обсяги газу для України в 2006 році і не хоче передбачати наперед бажання залишити ціну на газ незмінною. У свою чергу, Віктор Янукович відзначив, що для України принципово зберегти до кінця цього року ціни на імпортований газ на рівні 95 доларів за тис. кубометрів.

(Закінчення на 5-й стор.).

Наші гинуть за кордоном

З початку року за кордоном загинули 27 буковинців. Про це повідомив заступник начальника відділу у справах громадянства і реєстрації фізичних осіб УМВС України у Чернівецькій області Володимир Мрачковський. Лише частина з них потрапили в ДТП, усі інші молоді люди померли насильницькою смертю. Найбільше буковинців (11) за-

гинули в Італії, сім — у Португалії, решта — в Іспанії, Чехії, Польщі; одного з наскрізним ножовим пораненням у серце виявили в Туркменістані. На вулицях європейських міст вбитими поліція знаходить не лише чоловіків, а й жінок із України. За словами Володимира Мрачковського, загалом з 2001 року на чужині раптово обірвався життєвий шлях 184 буковинців. Привезти ж домовину з рідною людиною з-за кордону коштує 3—4 тисячі євро, повідомляє наш власний кореспондент Сергій СУЛИМА.

Повернути до діалогу

Лідер Придністров'я Ігор Смирнов планує відвідати Україну для проведення політичних консультацій. Про це вчора повідомив Президент України Віктор Ющенко. «Результати придністровського референдуму Україна не визнає і разом з країнами Європейського союзу стоїть на позиції спільного розуміння в оцінці цього факту», — заявив Ющенко.

Тим часом самого Ігоря Смирнова офіційно висунули кандидатом у президенти ПМР. Днями він заявив, що закони у Придністров'ї буде приведено у відповідність з російськими.

«Злитись зі своїм народом»

Учора в Бабиному Яру відбулися урочистості з нагоди сторіччя з дня народження поетеси і громадського діяча Олени Теліги. У привітанні Президента України Віктора Ющенка, надісланому їх учасникам, зокрема, сказано: «Сьогодні вона назавжди повернулася з небуття. Збулася мрія «злитись знову зі своїм народом».

Перебуваючи в камері гестапо О. Теліга залишила свій останній автограф: вгорі тризуб і напис — «Тут сиділа і звідси йде на розстріл Олена Теліга». За даними істориків, 22 лютого 1942 року українську письменницю-патріотку було розстріляно у Бабиному Яру.

На знімку: під час покладення квітів до пам'ятного хреста на місці загибелі поетеси та громадського діяча Олени Теліги. Фото Івана ТИХОГО (Укрінформ).

Учора об'єднання профспілок Харківської області провело акцію протесту проти підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги. УНІАН

Народний депутат, член фракції «Регіони України» Євген КУШНАРЬОВ: «Парламенту вкрай потрібна діюча опозиція, але опозиція конструктивна і лояльна». ForUm

■ ОФІЦІЙНО

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України
Про проведення парламентських слухань з нагоди Міжнародного дня проти насильства щодо жінок

Верховна Рада України **постановляє**:
1. Провести 21 листопада 2006 року о 12 годині в залі засідань Верховної Ради України парламентські слухання «Сучасний стан та актуальні завдання у сфері попередження гендерного насильства».
2. Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин здійснити організаційне забезпечення проведення парламентських слухань.
3. Запропонувати Прем'єр-міністру України взяти участь у парламентських слуханнях та виступити на них.
4. Запропонувати Кабінету Міністрів України до 10 листопада 2006 року підготувати і передати до Верховної Ради України інформаційно-аналітичні матеріали щодо вирішення проблем подолання гендерного насильства.
5. Запросити для участі в парламентських слуханнях членів Уряду України, представників центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, спеціалістів наукових установ.
6. Управлінню забезпечення міжпарламентських зв'язків апарату Верховної Ради України запросити для участі в парламентських слуханнях делегації парламентів держав — членів Ради Європи.
7. Рекомендувати Національній телекомпанії України та Національній радіокомпанії України за участю відповідних підрозділів апарату Верховної Ради України забезпечити в установленому порядку трансляцію парламентських слухань на Першому загальнонаціональному каналі Національної телекомпанії України та на Першому загальнонаціональному каналі Національної радіокомпанії України.
8. Управлінню справами апарату Верховної Ради України забезпечити фінансування витрат, необхідних для організації і проведення зазначених парламентських слухань, прийому закордонних делегацій, видання матеріалів парламентських слухань видавництвом Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
14 вересня 2006 року.
№ 147-V.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України
Про проведення парламентських слухань «Рівні права та рівні можливості в Україні: реалії та перспективи»

Верховна Рада України **постановляє**:
1. Провести 21 листопада 2006 року о 14 годині в залі пленарних засідань Верховної Ради України парламентські слухання «Рівні права та рівні можливості в Україні: реалії та перспективи».
2. Кабінету Міністрів України до 7 листопада 2006 року підготувати та подати до Верховної Ради України необхідні інформаційно-аналітичні матеріали щодо тематики парламентських слухань і конкретні пропозиції до рекомендацій парламентських слухань, а також визначити доповідачів із зазначених питань.
3. Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин разом з іншими заінтересованими комітетами Верховної Ради України внести пропозиції до рекомендацій парламентських слухань, здійснити необхідні заходи щодо організаційного та методологічного забезпечення слухань.
4. Запросити для участі в парламентських слуханнях Президента України, членів Уряду України, керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представників громадських організацій, підприємств, наукових та консультативних установ.
5. Національній радіокомпанії України та Національній телекомпанії України за участю інформаційного управління апарату Верховної Ради України забезпечити пряму трансляцію парламентських слухань на Першому загальнонаціональному каналі Національної радіокомпанії України та на Першому загальнонаціональному каналі Національної телекомпанії України.
6. Управлінню справами апарату Верховної Ради України здійснити матеріально-технічне забезпечення проведення парламентських слухань.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
14 вересня 2006 року.
№ 148-V.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України
Щодо позиції Прем'єр-міністра України на засіданні Комісії «Україна-НАТО»

Верховна Рада України **постановляє**:
1. Підтримати позицію Прем'єр-міністра України В. Ф. Януковича, виголошену у м. Брюсселі 14 вересня 2006 року під час засідання Комісії «Україна-НАТО» щодо взаємовигідної співпраці «Україна-НАТО».
2. Подальші конкретні дії щодо вступу України до НАТО вирішувати тільки з урахуванням волі Українського народу.
3. Кабінету Міністрів України: послідовно та активно проводити курс на забезпечення в Україні верховенства права, зміцнення демократії, політичного плюралізму та ринкової економіки, дотримання прав людини та прав осіб, що належать до національних меншин, які поділяються країнами європейської спільноти; сприяти поширенню об'єктивної інформації щодо ролі НАТО в сучасному світі та напрямів його реформування для поліпшення обопільної обізнаності.
4. Доручити комітетам Верховної Ради України у закордонних справах та з питань національної безпеки і оборони до 1 листопада 2006 року підготувати і внести на розгляд Верховної Ради України проект закону, який визначатиме особливості вступу України до військових (військово-політичних) союзів.
5. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
19 вересня 2006 року.
№ 158-V.

Учителів визнали народними,
а з земелькою доведеться зачекати

■ ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Вечірнє засідання
21 вересня

Законодавці піднесли приємний подарунок до близького свята освітян. Якщо досі у нас звання народного мали артисти, архітектори і художники, то віднині такої честі держава удостоюватиме і найкращих учителів. Це передбачено внесеними змінами до Закону «Про державні нагороди». Окрім того, встановлено Державні премії України в галузі освіти.

Дружно, конституційною більшістю, парламентарії підтримали зауваження Президента України до низки прийнятих раніше парламентом законодавчих актів. Зокрема, про оскарження неправильностей у списках виборців, про управління об'єктами державної власності.

Парламентарії повернулися до гарячої теми — убивства журналіста Г. Гонгадзе та розслідування відповідної кримінальної справи, про що

доповідав керівник парламентського Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Володимир Стретович. Зважаючи на великий політичний резонанс цього злочину у суспільстві, і враховуючи непоодинокі факти злочинних дій проти представників засобів масової інформації, які залишилися досі нерозкритими, парламент створив тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України для розслідування обставин і причин загибелі журналіста Г. Гонгадзе та з'ясування причин зволікання у розслідуванні кримінальної справи. У постанові вказано Генпрокуратурі, СБУ й МВС забезпечити додержання законів про статус народного депутата України, про комітети Верховної Ради, про державну таємницю з приводу доступу членів тимчасової слідчої комісії до інформації, матеріалів та документів, що стосуються предмету діяль-

ності тимчасової слідчої комісії.

Комісії дозволено працювати рік з часу прийняття постанови. Що їй вдасться — знатимемо не пізніше трьох місяців, упродовж яких вона мусять прозвітувати про зроблене. Зауважу лише, що окрім кількох депутатів — вихідців із силових відомств, до її складу включено экс-міністра юстиції Сергія Головатого та відомих у суддівському корпусі Миколу Замковенка і Володимира Мойсика, якому і доручено очолити комісію.

Парламентарії внесли зміни до статті 258 Кримінального кодексу України, обрали і звільнили групу суддів судостанов різних рівнів. Схвалено плани проведення днів урядів.

На доопрацювання відправлено запропоновані зміни до закону про держбюджет з приводу підтримки виробництва продукції тваринництва. Чимало законопроектів сесійна зала відхилила.

Соломонове рішення довелось приймати з приводу проекту постанови Верховної Ради про погодження місця розташування об'єктів та зміни цільового використання земельної ділянки (доповідач — член фракції Партії регіонів Валерій Бевзенко). Йшлося про відведення особливо цінних земель для бізнесових справ, зокрема, нафтомагнатів. Цією справою найвищому законодавчому органу довелось займатися вперше, адже раніше це була прерогатива органів влади на місцях. Парламентарії (Олег Ляшко, Степан Бульба, Микола Оніщук, Володимир Яворівський) застерігали колег від поспішливого рішення, вказували на необхідність ретельно перевірити усі моменти цієї делікатної справи, адже йдеться про український чорнозем. Вирішили погодитися лише на відведення ділянки для будівництва автодороги Львів—Броди.

Анатолій БЕНЬ.

Олександр Мороз: «Ні я, ні фракція не маємо жодних залежностей, які було сформульовано авторами фальшивки»

Ранкове засідання 22 вересня
(Початок на 1-й стор.).

За словами В. Борщевського, О. Ляшко передав ТСК лише аудіокасету з чітко помітними фізичними ушкодженнями, непридатну для прослуховування. Тому тимчасова слідча комісія прийняла рішення, що надані депутатом О. Ляшком предмети не можна вважати за докази у справі підкупу народних депутатів України. А звинувачення, оприлюднені народним депутатом, є безпідставними і бездоказовими. «Тимчасова слідча комісія вбачає у діях народного депутата України Олега Ляшка ознаки політичної провокації», — заявив Віктор Борщевський. А щодо справи про звинувачення у підкупі народних депутатів, оприлюднені лідеркою БЮТ Юлією Тимошенко, за словами голови ТСК, ведеться розслідування, про результати якого Верховну Раду буде поінформовано пізніше.

Під час обговорення цього питання лідерка БЮТ Юлія Тимошенко вже вкотре заявила, що у сесійній залі пакує «вопіюча корупція» і «диктат більшості», що висновки комісії є необ'єктивними, оскільки у її складі лише кілька представників опозиції. Натомість депутат від фракції Партії регіонів Олена Лукаш повідомила, що у Печерському народному суді Києва нині тривають судові слухання у справі про розповсюдження неправдивої інформації стосовно Андрія Клюєва, однак депутат Олег Ляшко не з'являється на судові засідання. «Якщо диктатура більшості полягає в тому, щоб вимагати об'єктивні дані та докази, то нехай буде така диктатура закону», — сказала депутат. Після цього знову взяла репліку Юлія Тимошенко і заявила: очолювана нею політична сила подає судовий позов на неправдиві дані, які розповсюдив Прем'єр-міністр Віктор Янукович у Луганську, ніби уряд Ю. Тимошенко призвів до зростання цін на газ і житлово-комунальні послуги.

Підсумовуючи дискусію, Голова Верховної Ради Олександр Мороз за-

На знімку (зліва направо): народні депутати Раїса Богатирьова, Василь Кисельов, Михайло Чечетов, Віктор Янукович (молодший).

певнив, що склад ТСК було сформовано на основі Регламенту за пропорційним принципом представництва. А звинувачувати ТСК у необ'єктивності — все одно, що плювати у колодязь. О. Мороз наголосив, що жодних доказів оприлюднених звинувачень не було надано. І у нього особисто немає жодної потреби виправдовуватися. «Я життям своїм клянусь: ні я, ні фракція не має жодних залежностей, які було сформульовано авторами фальшивки», — заявив глава парламенту.

244 голосами депутати проголосували за постанову Верховної Ради, якою звіт ТСК взято до відома.

Парламент ухвалив у новій редакції закон про внесення змін до статті 9 Закону «Про ціни та ціноутворення, стосовно відшкодування з місцевих бюджетів коштів підприємствам, які надають житлово-комунальні послуги».

На початку пленарного засідання

народні обранці вітали з днем народження народ-

ного депутата з фракції «Наша Україна» **Рєфата Чубарова (на знімку)**. А головуючий Олександр Мороз оголосив про вхідження новообраних народних депутатів Олексія Козаченка та Володимира Шкляра до фракції «Наша Україна».

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

В опозиції нові обличчя, але незмінний лідер

У Верховній Раді створено депутатське об'єднання «Парламентська опозиція». Угоду про його створення підписали народні депутати з фракції БЮТ та двоє парламентаріїв, обраних за списком Соцпартії, але нині виключених з її лав — Йосип Вінський та Галина Гармаш. Нагадаємо: 10 «бютівців» заявили про входження до правлячої коаліції. Як заявила під час підписання угоди лідерка цього об'єднання, лідер фракції БЮТ Юлія Тимо-

шенко, парламентська опозиція відкрита для інших фракцій та окремих народних депутатів. Заступниками керівника депутатського об'єднання обрано Олександра Турчинова, Миколу Томенка та Йосипа Вінського, ще три посади заступників залишаються вакантними.

За словами Ю. Тимошенко, в основу підписаної угоди про створення депутатського об'єднання «Парламентська опозиція» покладено розроблений фракцією БЮТ проект

програми дій коаліції демократичних сил у Верховній Раді. А в оприлюдненій декларації парламентської опозиції до основних завдань діяльності опозиції, зокрема, віднесено розробку альтернативної програми соціально-економічного та культурного розвитку держави, альтернативних проектів законів та постанов, проведення експертизи законопроектів, що розглядаються у Верховній Раді, контроль за роботою високопосадовців. Створен-

ня парламентської опозиції пояснюється тим, що у Верховній Раді п'ятого скликання запанувала «диктатура більшості, яка ігнорує Конституцію, Регламент, права опозиції». У декларації також йдеться, що опозиція бере на себе зобов'язання об'єднати навколо себе всі непарламентські політичні сили, що сповідують демократію, та сформувати всеукраїнський демократичний опозиційний рух.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Працівникам машинобудівного комплексу

Широ вітаємо вчених, конструкторів, інженерів та робітників з професійним святом — Днем машинобудівника.

Економіка України традиційно спирається на потужний фундамент вітчизняного машинобудівного комплексу — не тільки велетня індустрії, а й бази розробки і застосування новітніх техно-

логій, могутнього рушія науково-технічного прогресу. Завдяки вашій самовідданій праці, професіоналізму машинобудівний комплекс розбудовує свій потужний потенціал, примножує своїми досягненнями славу і авторитет держави. Упродовж багатьох років Україна займає гідну позицію у проектуванні і виробництві аві-

акосмічної техніки, суднобудуванні, верстатобудуванні, енергетичному і транспортному машинобудуванні.

Сьогодні для розвитку машинобудівного комплексу створюється сучасна нормативно-правова база, ведеться послідовна робота з освоєння ринкових механізмів.

Шановні машинобудівники! Дозвольте побажати кожному з вас задоволення від власної майстерності і результатів праці, людського щастя, достатку, нових виробничих здобутків для власного добробуту і блага Української держави.

Сергій МАТВІЄНКО,
голова Комітету з питань промислової та регуляторної політики

Від Нюрнберзького військового трибуналу до Міжнародного кримінального суду: позиція України має бути послідовною

Міжнародний військовий трибунал у м. Нюрнберзі (Німеччина) ухвалив вирок у справі високопоставлених нацистських військових злочинців. 2006 року Президент України запропонував Верховній Раді України ратифікувати Конвенцію про привілеї та імунітети Міжнародного кримінального суду (МКС). Що пов'язує ці дві події?

Робота Нюрнберзького трибуналу і підписання статуту Організації Об'єднаних Націй у Сан-Франциско були ланками одного ланцюга, служили одній меті: зміцненню міжнародного миру і безпеки. Відтоді створення міжнародного суду для військових злочинців стало одним із пріоритетів у роботі ООН. Підписання статутного документа Міжнародного кримінального суду в Римі передували близько 40 років копіткої законопроектної роботи у рамках цієї організації, за участю експертів з більш як 100 країн, включаючи Україну.

Україна носить почесне звання держави—засновника ООН. З дня здобуття нею незалежності, без участі України не обходилася жодна миротворча операція ООН. Віцепрезидентом Міжнародного суду ООН теж був українець. Звичайно, Україна одна з перших підписала Римський статут МКС.

Тим несподіваніше стало рішення Конституційного Суду України

2001 р., що визнало Римський статут неконституційним. Юридичне підґрунтя цього рішення показове хоча б тим, що п'ять із шести аргументів на користь неконституційності Римського статуту, запропонованих суб'єктом конституційного подання, Конституційний Суд відхилив, а своє рішення «обґрунтував» тим, що не побачив в особі Міжнародного кримінального суду, на відміну від Європейського суду з прав людини, міжнародну судову установу, але при цьому зробив висновок, що Міжнародний кримінальний суд якось по-особливому, антиконсти-

туційно доповнює судові органи України, у той час як Європейський суд з прав людини доповнює судові органи України цілком конституційно. Така аргументація говорить сама за себе і, що називається, не потребує коментарів.

Політично, це рішення Конституційного Суду було і залишається гротеском, аномалією на тлі зовнішньої політики України і самої сутності нашої держави. Загальновідомо, що Україна — не держава-агресор, не прибуток для військових злочинців. Вона — мирна держава, що засуджує збройне насильство і першою в історії добровільно відмовилося від одного з найбільших арсеналів ядерної зброї у світі. Причини цього — в нашій історії. Мільйони українців усіх національностей стали жертвами тяжких військових злочинів у роки Другої світової війни. Сьогодні, не приєднавшись до Римського статуту, Україна зайняла позицію, протилежну політиці 24 із 25 країн—членів Європейського союзу — організації, куди Україна має намір вступити.

Слів немає, припускати таких помилок — прикро. Але головне — не упиратися у власних помилках, а прагнути, наскільки можливо, їх виправити. Цього року Україні випала така можливість: Президент подав законопроект про ратифікацію угоди 2002 р. про привілеї та імунітети Міжнародного кримінального суду. Ратифікувавши угоду 2002 р., Україна, не під-

коряючись юрисдикції Міжнародного кримінального суду і не відступаючи від рішення Конституційного Суду, забезпечити суддям і іншим співробітникам Міжнародного кримінального суду (серед яких обов'язково будуть і українці) гарантії безпеки, свободу пересування і повагу статусу на території України, а сам Міжнародний кримінальний суд — визнає легітимним суб'єктом міжнародного права, що необхідно для ефективної роботи цього важливого міжнародного органу. Тим самим, буде облено імідж України як миролюбної, цивілізованої держави, яка не закриває очі на невинувдане знищення дітей, жінок і інших цивільних осіб під час збройних конфліктів, а принаймні висловлюється проти. До того ж приєднання України до Римського статуту — справа часу. Рішенням Конституційного Суду від 11 липня 2001 р. має зацікавитися передусім сам Конституційний Суд. Адже основне завдання Римського статуту і самого МКС —забезпечити невідворотність покарання головних військових злочинців як гарантію забезпечення поваги основних прав людини, одного з загальноновизнаних принципів міжнародного права. А норму Конституції України, згідно з якою зовнішня політика України будується відповідно до цих принципів, ніхто не скасовував.

Сергій КІВАЛОВ,
голова Комітету з питань правосуддя Верховної Ради України.

Заява Фракції Соціалістичної партії України щодо підготовки регіонів до опалювального сезону

19 вересня 2006 року

До офіційного початку опалювального сезону залишається вже менше місяця. Зовсім скоро громадяни відчують, наскільки якісно підготувався до осінньо-зимового періоду паливно-енергетичний комплекс країни і житлово-комунальне господарство.

Оскільки проблеми ПЕКу щороку лише загострюються, варто зазначити: це трапляється саме через те, що ми ніяк не можемо позбутися аврального характеру подолання кризи в цьому питанні. Доки відповідні структури не навчаться завчасно мобілізувати зусилля на підготовку паливно-енергетичного господарства до роботи в осінньо-зимовий період, доти і надалі доведеться лише «гасити пожежу».

Достатньо суворі кліматичні умови в Україні (середньорічна температура становить, як правило 6—8°С) визначають теплозабезпечення як найбільш соціально важливий і водночас найбільш паливомісткий сектор економіки. Незважаючи на це, теплозабезпечення, на відміну від основних галузей ПЕК, не має єдиної технічної, інвестиційної, організаційної та економічної політики. Доводиться визнавати, що стан системи теплозабезпечення в країні наближається до критичного і набуває масштабів національного лиха. На більшості об'єктів підготовка до опалювального сезону і в попередні, і цього року ведеться в авральному порядку — в останні 1—2 місяці. Внаслідок цього близько 15—20 відсотків усіх об'єктів теплозабезпечення входять в осінньо-зимовий період незадовільно підготовленими.

Система теплозабезпечення в Україні являє собою господарство, яке характеризується доволі великим ступенем зношеності: наявне обладнання фізично та морально застаріло. Крім втрат тепла, з витоками теплоносіїв щорічно втрачаються тисячі кубометрів гарячої води. Контроль технічного стану, режимів роботи теплозабезпечення — недостатній, аналіз аварій та відмов не проводять, витоки теплоносія на порядок перевищують нормативні показники, заміну трубопроводів через корозію проводять кожні 5—7 років.

Фізичне старіння обладнання електростанцій та електричних мереж становить у середньому 60—75 відсотків, що свідчить про вкрай низький рівень модернізації виробництва. Із загальної встановленої потужності українських ТЕС (28700 МВт) 24 відсотки —фізично повністю спрацьовані, 66 — експлуатуються понад розрахунковий ресурс часу роботи і лише у 10 відсотків ще не закінчився встановлений період експлуатації.

Водночас в деяких регіонах ремонт і підготовка об'єктів теплопостачання до опалювального сезону

проводиться з відставанням від затверджених графіків, планів. Незадовільно відбувається накопичення необхідних запасів вугілля, рідкого палива для роботи об'єктів теплопостачання в осінньо-зимовий період.

Зростає заборгованість і підприємств житлово-комунального господарства за спожиті газ, електричну енергію, і споживачів за послуги водо-, теплопостачання та водовідведення. Політика цін і тарифів стала непосильним тягарем для населення, що, в свою чергу, призводить до збитковості підприємств житлово-комунального господарства.

Встановлення тарифів органами місцевого самоврядування відбувається не завжди прозоро, є випадки включення до собівартості послуг необґрунтованих витрат, а у разі зниження якості послуг, від'єднання теплопостачання не відбувається відповідний перерахунок вартості послуги за ініціативою виконавця послуг. Крім того, вкоринилася практика встановлення завищених норм споживання газу, води, тепла, норм втрат і витрат. Невиправдано затягуються реформування житлово-комунального господарства.

З метою уникнення непередбачених наслідків у опалювальному сезоні 2006—2007 роках фракція Соціалістичної партії України пропонує терміново провести такі профілактичні заходи:

- органам виконавчої влади, і центральним, і на місцях, здійснити комплексну перевірку реального стану забезпечення об'єктів теплопостачання енергоресурсами на початок опалювального сезону із врахуванням нормативних запасів та запасів держрезерву;

- провести заходи з перевірки реального стану системи водо- та теплопостачання з метою уникнення в період опалювального сезону надзвичайних ситуацій;

- переглянути чинні норми і нормативи споживання послуг, ціни і тарифи на них, порядок формування собівартості послуг з метою встановлення економічно-обґрунтованих тарифів і цін;

- провести комплекс заходів щодо погашення боргів минулих періодів споживачами житлово-комунальних послуг, зокрема населенням, підприємствами, установами і організаціями, які фінансуються за рахунок державного та місцевого бюджетів, перед підприємствами житлово-комунального господарства, а також підприємствами житлово-комунального господарства перед постачальниками енергоносіїв.

Василь ЦУШКО,
голова фракції СПУ.

Заява фракції «Наша Україна» у Верховній Раді України V скликання

19 вересня 2006 року Верховна Рада України ухвалила постанову щодо позиції Прем'єр-міністра України на засіданні комісії «Україна—НАТО». На думку фракції, вказана постанова не лише суперечить положенням Універсалу національної єдності, який був підписаний лідерами блоку «Наша Україна», Партії регіонів, Соціалістичної та Комуністичної партій, а й грубо порушує Конституцію та чинне законодавство.

Конституцією України передбачено, що засади зовнішньої та внутрішньої політики визначаються парламентом, а керівництво зовнішньополітичною діяльністю здійснює Президент України.

Верховна Рада України в червні 2003 року визначила у Законі України «Про основи національної безпеки України» як основу зовнішньополітичної стратегії держави «Забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства в ... Організації Північноатлантичного договору». До речі, за цей закон у парламенті попереднього скликання майже в повному складі проголосувала і фракція Партії регіонів.

Президент України Віктор Ющенко не раз наголошував, що вступ до НАТО є стратегічною метою України. Відповідні директиви надавалися Міністерству закордонних справ України на переговорах з керівництвом альянсу.

Ми звертаємо увагу, що обов'язковість проведення референдуму стосовно вступу до НАТО не передбачена жодним законодавчим актом, а є предметом політичних домовленостей, закріплених в Універсалі національної єдності. «Наша Україна» заявляє, що ми не виступаємо проти проведення такого референдуму. Однак, як і передбачено Універсалом національної єдності, він повинен відбутися лише після виконання всіх необхідних процедур, у тому числі і Плану дій щодо набуття членства в НАТО.

З огляду на вищевикладене ми закликаємо провести термінове засідання Ради національної безпеки і оборони України, на якому розглянути питання виконання Закону України «Про основи національної безпеки» та визначитися стосовно подальших дій щодо приєднання України до Плану дій з набуття членства в Організації Північноатлантичного договору.

Роман БЕЗСМЕРТНИЙ.

■ підсумки тижня Формування традиції

Перехід до парламентсько-президентської моделі управління, безперечно, породив чимало проблем і питань. Це й підтвердили події тижня, що минає.

По-перше, окреслилися силові поля у взаємодії Президента і уряду, секретаріату глави держави і секретаріату Кабміну. По-друге, немає чітко визначеного правового поля і у співпраці Кабінету Міністрів та Верховної Ради. По-третє, коаліція фактично змушена підтримувати не завжди обґрунтовані рішення урядовців. Але про все по черзі.

Заяви Віктора Януковича під час першого візиту до Брюсселя спровокували неадекватну реакцію міністрів оборони та закордонних справ, призначених за квотою Президента, на що прем'єр був змушений реагувати доволі гостро. Окрім цього, його позицію підтримали і коаліція, і Кабінет Міністрів. Хоча за Конституцією засади зовнішньої і внутрішньої політики виробляє не глава держави, не прем'єр, а парламент. Щоправда, постає кілька запитань. Перше. Хто має працювати над цим документом і в який спосіб? Друге. Що робити із законами, які, скажімо, уже визначили вектор зовнішньої політики?

Днями, як стало відомо, уряд повернув сім указів Президента, виданих у серпні-вересні цього року. Фракція «Наша Україна» цей крок розцінила як порушення Конституції та спробу антидержавного акту. Окрім цього, у проекті закону «Про Кабінет Міністрів», передбачається, що укази глави держави набирають чинності лише тоді, коли на них є віза прем'єра або керівника профільного міністерства.

Постає запитання: що буде з рішеннями Ради національної безпеки і оборони, які вводяться в дію указами Президента? Тим більше що діяльність РНБО регламентується і Конституцією, і відповідним законом.

Перебуваючи минулої неділі у Вінниці, Голова Верховної Ради Олександр Мороз аргументував потребу формування широкої коаліції тим, щоб «авторитаризм виконавчої влади не перейшов від Президента до уряду».

Обговорення проекту державного бюджету на 2007 рік засвідчило, що така небезпека є насправді. Майбутній кошторис країни піддали критиці навіть коаліціанти. Одні прямо говорили про те, що треба його відправити на доопрацювання, інші критикували в завальованій формі. Однак проект головного фінансового документа парламент прийняв до розгляду. Парламентарії вирішили створити робочу групу під керівництвом Першого заступника Голови Верховної Ради Адама Мартинюка та першого віцепрем'єр-міністра, міністра фінансів Миколи Азарова, до якої увійдуть по три народні обранці від кожної фракції. Хоча законодавство передбачає, що в цьому разі роботу над проектом продовжує Комітет з питань бюджету.

Отже, правове поле, яке регулює відносини гілок влади, потребує значного уточнення. А тому на даному етапі від політичних сил, які перемогли на виборах, вимагається виваженість, толерантного підходу і до проблем законодавчого характеру, і до формування традицій у відносинах не тільки між гілками влади, а й між коаліцією та опозицією. А з другого боку, особливої ваги набуває робота Конституційного Суду, який наразі цього тижня обрав голову. І, схоже, єдиному органу, який має право тлумачити Основний Закон країни, найближчим часом додасться робота.

Володимир КОРОЛЮК.

Як заявляють у Рескомземі АРК, кримські татари в середньому більше за інших забезпечені землею (УНІАН)

■ У НОМЕР

Перекриють каналізацію

Чернівці. Особам, які впродовж років не сплачували за водопостачання, місцевий водоканал блокуватиме каналізацію. Впроваджувати ноу-хау розпочали зі спальних районів. Для цього навіть розробили спеціальне обладнання — відеокамеру, що опускають до каналізаційної труби. Таким чином визначають, куди встановлювати засувку. Як заявив головний інженер ДКП «Чернівціводоканал» Володимир Ботнарь, перші дії дадуть відповідь на запитання, чи робити послугу під'єднання-від'єднання платною. Борг чернівчан водоканалові нині становить 8 мільйонів гривень. Насамперед «закоркують» тих, хто не сплатив більше тисячі гривень. Такі боржники вже отримали письмове попередження.

Чи може така акція призвести до розповсюдження антисанітарії на прилеглі до будинків території, головний інженер не повідомив.

А тим часом усі дитячі установи та школи Чернівецької області вже готові до опалювального сезону. А лікувальні заклади — поки що на 60 відсотків. Про це повідомив начальник управління житлово-комунального господарства області Георгій Леонтій. Крім того, відремонтовано півтори тисячі будівель, 370 покрівель і 90 систем центрального опалення. У всеозброєнні 78 одиниць снігоочисної техніки. Проте комунальників турбує стан оплати за їхні послуги, як і «Чернівціоблтепломережу», яка подала цього року до суду 964 позови на боржників.

Сергій СУЛИМА.

Знову в черги по субсидії

Івано-Франківська область. На Прикарпатті з підвищенням тарифів на житлово-комунальні послуги вчетверо збільшилась кількість людей, які отримуватимуть субсидії. «Якщо сьогодні субсидіями користуються близько 10 відсотків населення області, то тепер їх буде майже 40 відсотків», — повідомив «Голосу України» начальник управління житлово-комунального господарства ОДА Петро Іванишин. За його словами, органи, які оформляють субсидії, наразі не готові до прийому такої кількості громадян. Останнім часом, коли справи у населення були кращі і кількість тих, хто потребував допомоги, скоротилася, установи почали розформовувати. Тепер займуться їх відновленням. Головний комунальник області заспокоїв, що з коштами проблем не повинно бути. За перше півріччя прикарпатці не використали 40 мільйонів гривень, призначених для виплати субсидій. Тепер до «зекonomленої» суми треба віднайти ще 18 мільйонів.

Дарина НАЗАРЧУК.

■ СПОРТ

Перший крок зроблено?..

Хокей. Тренер київського «Сокола» Олександр Сеуканд, як і обіцяв, розповів кореспондентові «Голосу України», що в четвер зустрівся з керівником головної служби гуманітарної політики секретаріату Президента України Маркіяном Лубківським. Той передав слова Віктора Ющенка про те, що Президент щиро підтримує український хоккей.

Сам пан Лубківський пообіцяв найближчим часом перейнятися проблемами клубу і знайти для команди солідного спонсора. А також буде збережено її перебування, як і раніше, на бюджеті столиці.

Нині «Сокіл», за словами його генерального менеджера Василя Фадеева, не має достатнього фінансування з бюджету міста. А для повноцінного функціонування команди та боротьби за призові місця у відкритому чемпіонаті Білорусії потрібні п'ять мільйонів гривень на рік.

Почали з української розборки

Теніс. Одеса. Грунтові корти клубу лаун-теніс. 22—24 вересня. Кубок Девіса. Матч другого раунду плей-оф (перша група Євро-Африканської зони). Україна— Велика Британія. Той, хто програє за підсумками триденного протистояння, зазнає пониження у класі, і потрапить до другої групи.

Згідно з жеребкуванням у першій одиночній зустрічі на корт вийшли наш перший номер Сергій Стаховський та друга ракетка гостей Грег Руседський (етнічний українець). Переміг Руседський. 1:6, 6:3, 5:7, 6:4, 9:7.

Потім на корт вийшли українець Олександр Долгополов-молодший та лідер збірної Великої Британії Енді Мюррей. Поєдинок завершився тоді, коли це число газети було підписано у світ.

Сьогодні відбудеться парна зустріч (Стаховський/Долгополов — Мюррей/Руседський), а у неділю — ще дві одиночні.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Господарським судом Волинської області (43010, м. Луцьк, пр. Волі, 54-а) постановою від 05.09.2006 р. по справі №7/57-Б визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру сільськогосподарського виробничого кооперативу «Волинський тепличний комбінат», с. Підгайці, Луцький район, Волинська обл., код ЄДРПОУ 02137588, р/р 260013873 у Волинській обласній дирекції АППБ «АВАЛЬ», МФО 303569.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Хомишин Ігор Григорович (ліц. АБ №116117 від 21.12.2004 р.).

Керівники генпрокуратур України та Литви обговорили шляхи вдосконалення співпраці у сферах прокурорської діяльності

На День села Новій Басані подарували... газ

(Початок на 1-й стор.).

Нині тут урочисто відкрили пам'ятну дошку всім загиблим односельчанам і запалили вічний вогонь. На мітингу представники місцевої влади говорили про подвиги дідів і батьків у боротьбі з фашистами, про наступність поколінь і про сьогоднішній день Нової Басані. До Дня села сюди провели газ. Це стало можливо завдяки спонсорській допомозі народних депутатів України Михайла Зубця (він родом звідси) і Івана Куровського. Відтепер у населеному пункті, де проживають близько трьох тисяч людей, є свій діючий газопровід. Для села це справді свято.

— Газ та електрика — це наші найдемократичніші права. Газ не є якимсь привілеєм. Він потрібен усім. І не страшно, що підвищується ціна на «блакитне паливо». Страшніше, коли в селі залишається одна старенька мати. І нікому нарубати дров, закинути в піч торф... А газ допоможе, насамперед людям похилого віку, жити краще, з упевненістю, що взимку в хаті буде тепло, — такими

словами привітав новобасанців народний депутат Лев Бірюк **(на знімку)**.

Поки що до газової труби приєдналося кілька десятків дворів. Але місцева влада обіцяє запалити «блакитний вогник» і в інших будинках. Особлива увага малозабезпеченим.

— До мене підійшла жінка. В неї четверо маленьких дітей. Просить — допоможіть газ у хату провести. Мовляв, своїх грошей на це немає. Звичайно, допоможемо! Я пообіцяв, — каже голова будівельного кооперативу «Новобасанівський» Володимир Левченко.

Чесно кажучи, підключитися до труби — справа дорога. Як мінімум, споживачеві потрібні плита, котел, лічильник. Але фінансові труднощі, схоже, не лякають місцеву владу. Тим паче в села є надійна підтримка в депутатському корпусі. Тут добре розуміють, що добробут Нової Басані та й усього району сьогодні залежить не так від держави, як від активності й заповзятливості на місцевому рівні. У день урочистого підключення трубопроводу районне на-

чальство вже обговорювало з потенційними підрядчиками можливість проведення газового опалення до новобасанської школи.

Ольга ВАУЛІНА.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

У чистому небі над Широким ланом

Учора Президент України Віктор Ющенко побував на загальновійськовому полігоні «Широкий лан» у Миколаївській облас-

ті. Тут пройшли командно-штабні навчання «Чисте небо-2006». Разом з головнокомандувачем за маневрами спостерігали міністр

оборони Анатолій Гриценко, представники військово-дипломатичного корпусу, слухачі Національної академії оборони України. Десантники 25-ї Дніпропетровської повітряно-десантної бригади і 79-го аеромобільного полку виконали вправи зі стрільби з вертольотів по наземних цілях і відпрацювали висадку з літаків Іл-76 повітряним способом і з вертольотів Мі-8 — аеромобільним способом.

Активна фаза навчань «Чисте небо-2006» проходила 19—22 вересня на шести військових полігонах по всій території України. Їх основна мета — практична перевірка можливості повітряних сил у взаємодії з сухопутними військами і ВМС виконувати поставлені завдання. Загалом до навчань залучено майже 4 тис. військовослужбовців, 61 літак, 14 вертольотів. Усі заходи навчань фінансуються у рамках бюджету на підготовку ВСУ цього року.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Кожен з нас хоча б раз у своєму житті подавав людям, які просять в переходах чи метро. Пройти повз таких людей, особливо тоді, коли поруч лежить маленьке цуценя з сумними оченятами, майже нереально. Рука сама тягнеться до кишені за копійками. Утім, якщо уважно поспостерігати за хвостатими жебраками, можна помітити, що вони постійно лежать і майже не реагують на оточуючих. Ветеринари запевняють, здорове щеня чи кошеня так себе не поводить...

Студентка Ірина розповіла, як вкрала у бомжів цуценя. Дівчина цілий місяць ходила повз тваринку, яка весь час лежала і практично не вставала. Самі бездомні стояли збоку і спостерігали.

— Останнім часом песик був зовсім слабеньким, носик гарячий, уже не грався і майже не вставав, — згадує Ірина.

Якось бомжі відійшли, і дівчина встигла забрати щеня. Уже вдома побачила, що лапки маленького проколоті розжареним дротом. Тому він і не рухався. Рани діаметром 3—4 мм були ще свіжі. Ірина обробила їх і віднесла цуценя до Молодіжної ліги захисту тварин.

Ця громадська організа-

ція уже впродовж року переймається долею безпритульних тварин.

— Ми постійно стикаємося з подібними випадками. Думаємо, що таким чотириногим жебракам дають щось седативне або жорстко б'ють, — розповідає прес-координатор ліги Марія Соломіна. — Але конфіскувати тварин чи накласти на безпритульних штраф ми не маємо права. Тому проводимо інформаційну роботу і закликаємо не давати цим людям гроші. Адже тим самим ми допомагаємо їм знущатися із живих беззахисних створіннь.

Утім, є і винятки. На Хрещатику майже щодня

Хвостаті жебраки

можна бачити колоритну стареньку. Вона просить милостиню зі своєю «подружкою». За словами Марії, собачка в неї догляну-

тий. Видно, що жіночка справді знайшла для себе такого самого бездомного друга.

Наталія ОВДІЄНКО.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Останній горизонт

Учора в Донецьку прощалися з гірниками, які загинули під час аварії на шахті імені Засядька у середу. За бажанням рідних, поховання відбулися на чотирьох цвинтарях обласного центру, ще одного шахтаря поховали в Торезі. Передбачається, що в суботу комісія із розслідування причин аварії проведе прийом родин загиблих шахтарів, під час якого визначиться, якої допомоги потребує кожна осиротіла сім'я. За законом, у зв'язку із втратою годувальника родинам мають виплатити його п'ятирічний заробіток плюс доплати на кожну неповнолітню дитину.

Тим часом експерти намагаються встановити причину аварії. За словами міністра вугільної промисловості Сергія Тулуба, комісія оприлюднила деякі гіпотези, однак після обговорення не зупинилася на жодній і знову вирушила на місце трагедії. «Явище, яке там

трапилося, не підпадає під жодну класифікацію газодинамічних явищ, відомих науці», — пояснив міністр. — Із урахуванням цього гірко-го досвіду ми маємо передбачити, щоб такого більше не повторилося». Не має висновків щодо причин аварії і слідство. Про-

куратура Донецької області порушила кримінальну справу за фактом загибелі людей. «Справу порушено за фактом, а не стосовно конкретних осіб, — заявив у Донецьку Генеральний прокурор Олександр Медведько. — Порушено для того, щоб встановити, чи було допущено порушення правил техніки безпеки. Зараз слідчою групою проведено огляд місця пригоди, призначено всі судово-медичні експертизи, проводять допити слідчі, працюють слідчі із фахівцями цієї галузі, щоб розібратися, що саме трапилося і чому загинули люди. Попередній висновок — отруєння газом».

Ліна КУЩ.

Самозахоплення меншає

У Криму звільнено 37 самовільно захоплених земельних ділянок загальною площею 86 гектарів, повідомив прокурор автономії Віктор Шемчук.

Прокурор вважає, що це послужить прецедентом, і влада разом з правоохоронцями виконуватиме рішення судів, адже лише створення ринку землі й запровадження кримінальної відповідальності за ці незаконні дії зможуть усунути проб-

лему. Водночас голова Меджлісу Мустафа Джемільєв сподівається, що Президент не підпише закон, який запроваджує жорсткішу відповідальність за самовільне захоплення ділянок. За його словами, в чинному законодавстві й так передбачено відповідальність за самочинство, до якого належить і захоплення земель.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

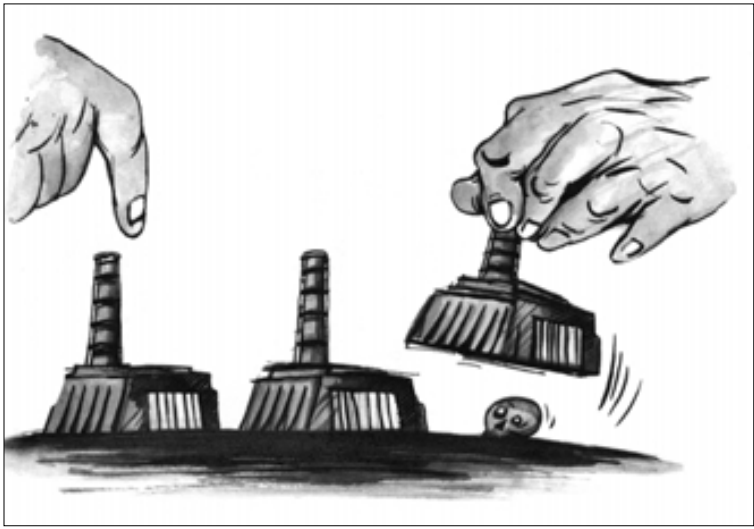
Нова ціна поки що не відома

(Початок на 1-й стор.).

Учора ж Прем'єр-міністр України зустрівся з головою «Газпрому» Олексієм Міллером. Мета зустрічі — пошук компромісу стосовно ціни на газ, що має задовольнити і споживачів України, і російських постачальників.

А напередодні газових переговорів у Кремлі відбулася зустріч Віктора Януковича з президентом Росії Володимиром Путіним. Про подробиці їхньої розмови відомо зовсім мало. Зокрема, за офіційними повідомленнями, Янукович і Путін розглянули питання підготовки зустрічі глав держав у форматі комісії Путін—Ющенко.

■ ЗНАЙ НАШИХ!

■ ТЕМА

Пам'ятаєте, як азартно у жовтні-грудні минулого року народні депутати та урядовці ділили піріг з начинкою 24 млрд. грн., одержаних від продажу «Криворіжсталі»? Про гордість наших високопосадовців годі й казати, адже торг був і одним з головних лозунгів, і найбільшим «завоюванням» помаранчевої революції.

Утім, нині йдеться про гроші, які куди тільки не обіцяли спрямувати наші головні торговці комбінатом. Ідей було море: від утопічних — як повернення населенню знецінених вкладів Ошадбанку, до фантастичних — освоєння космосу. Нас запевняли, що їх інвестують в економіку, тож шматок пирога дістанеться кожному. Але що далі, то менше ентузіазму було в урядовців стосовно мільярдів «Криворіжсталі», а на занепокоєння ЗМІ: «Де гроші?», відбувалися мовчанкою. Хоча недавно стверджували, що мільярди — у казначействі України.

Тепер ось новий уряд звинувачує

попередників, що цими грішми вони покривали дефіцит торішнього і нинішнього бюджетів — проїдали, замість інвестування в економіку. Урядовці з минулого кабінету, зокрема экс-міністр фінансів Віктор Пинзеник, не спростовують, що приватизаційні 20 млрд. грн. (чотири з них повернули колишньому власнику) спрямовано на соціальну допомогу — підвищення пенсій, зарплат, одноразові виплати породіллям. Але не погоджуються з проїданням. Пан Пинзеник запевняє, що таке використання грошей передбачене законом про держбюджет. Він вважає: нічого, що кошти спрямовані не на розвиток села чи літакобудування, а на соціальну допомогу, адже вона — теж... інвестиція в економіку, адже ці гроші люди несли в магазин...

Не дуже переконливі аргументи,

Сумно, страшно і смішно

Підбито підсумки Шостого міжнародного конкурсу карикатур «Незалежність», який традиційно проводить Асоціація карикатуристів України. Цьогорічна тема присвячена екології, зокрема 20-річчю Чорнобильської трагедії. Другий приз отримав художник «Голосу України» Олексій Кустовський. Ознайомитися з поглядом карикатуристів на техногенну катастрофу можна у столичному Національному музеї Чорнобиля.

Гроші «Криворіжсталі»

як для міністра фінансів, хоча й колишнього, бо відколи це витрати називаються інвестиціями? Але чи несподіванка, що попередні уряди пустили гроші «Криворіжсталі» на проїдання? Торік, коли, за даними Держкомстату, найважливіші показники знижувалися на цілі відсотки, а ВВП — лише на 0,3%, «Тема», приміром, у публікації «А гроші звідки?» («Голос України», 06.09.05), запитувала: «Звідки уряд братиме гроші на бюджетні затрати, зокрема соціальні, які він постійно обіцяє збільшити? Цього ніхто не пояснює. А міністр фінансів в одному з інтерв'ю навіть заявив, що «не знає звідки, але гроші надходять».

Тепер зрозуміло, що екс-міністр лукавив. Виходить, колишня «нова» влада, наобіцявши народу мільярдні соці-

альні блага, не мала для цього джерел фінансування? Тим самим спричинила дірки в бюджеті 2005—2006, які довелось латати грішми «Криворіжсталі». Втім, мабуть, не можна звинувачувати уряд у неефективному використанні грошей. Бо він і не обіцяв нам щось інше. Хіба, приміром, під приватизаційні кошти була створена якась серйозна урядова програма, за невиконання якої можна було б зараз запитати з її виконавців?

Отже, політики усіх рангів разом з нами ці гроші банально «заговорили», спрямувавши на соціальні виплати. Що, до речі, не суперечить закону, і є одним із способів витрачання коштів. Начебто все правильно. Тільки чому ми почувалися обдуреними?

Валентина ПИСАНЬКА.

■ ФОТОФАКТ

У Луганську завершився республіканський турнір з пейнтболу на кубок міського голови. Найсильнішими серед 19 команд із Луганська, Запоріжжя, Києва, Донецька виявилися пейнтболісти запорізького «Патріота».

На знімку: під час змагань.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

■ СВІТ КОРОТКО

ПОЛЬЩА

Розпалася правляча коаліція

У ніч на п'ятницю, 22 вересня, у польському парламенті почалися консультації політичних партій у зв'язку із загрозою дострокових виборів. Нині в Польщі урядова криза. Прем'єр Ярослав Качинський вирішив відправити у відставку свого заступника, лідера партії «Самооборона», що входить до правлячої коаліції, Анджея Леппера і сформувати нову коаліцію. Леппер кілька разів виступав з критикою правлячої партії щодо планування бюджету країни. Водночас спікер польського парламенту Марек Кухчинський закликав депутатів від інших партій приєднатися до більшості в сеймі для того, щоб уникнути саморозпуску і перспективи позачергових парламентських виборів.

ГРУЗІЯ

Початок «інтенсивного діалогу»

Міністри закордонних справ країн НАТО на зустрічі в Нью-Йорку офіційно схвалили початок «інтенсивного діалогу» альянсу з Грузією — формального процесу, що веде в остаточному підсумку до членства в цій організації. Раніше посли країн-членів альянсу схвалили це рішення, що отримало тепер офіційний статус. При цьому ключовою стала позиція США. Михайло Саакашвілі прокоментував факт входження його країни до альянсу як необоротний.

ПАЛЕСТИНА

Визнають Ізраїль?

Президент Палестинської автономії Махмуд Аббас заявив, що новий палестинський уряд, який незабаром буде сформовано, визнає державу Ізраїль. Виступаючи на засіданні Ради безпеки ООН, Аббас запевнив, що уряд національної єдності, куди увійдуть представники Хамаса і ФАТХа, «діятиме відповідно до норм міжнародного права і відповідатиме вимогам, запропонованим ключовими учасниками близькосхідного врегулювання». Попередній уряд автономії, сформований Хамасом, категорично відмовлявся визнати існування держави Ізраїль.

Постановою господарського суду Київської області (01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 16) по справі № 210/116-06 від 06.09.2006 р. Сільськогосподарське ТОВ «Земля-П» (Київська область, Миронівський район, с. Малі Прицьки, код 31320620) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційна процедура. Постановою від 06.09.2006 ліквідатором Сільськогосподарського ТОВ «Земля-П» призначено арбітражного керуючого Гусара І. О. (Ліцензія серії АА № 719858 від 04.03.2004 р.), поштова адреса: 01030, Київ, а/с 29, тел./факс (044) 236-11-17.

Антимонопольний комітет України дозволив Брянському машинобудівному заводу придбати понад 50 відсотків акцій «Луганськтепловозу» (УНІАН)

Голова 61-ї сесії Генеральної асамблеї ООН Хая Рашед Аль-Халіфа високо оцінює внесок України у діяльність ООН

Всесвітній день туризму — привід для свята і роботи!

Сьогодні, коли, здається, затихли політичні баталії, нарешті сформовано керівні органи Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, на перший план виходять питання формування економічної стратегії, форми і методи її реалізації, результати, які в підсумку може одержати країна і кожен українець.

Дуже хочеться сподіватися, але для цього є й усі передумови, що найближчим часом більше уваги привертатимуть прогнози не політологів, а економістів, фахівців, професіоналів.

Буквально днями автор (Андрій Мальгін) подарував мені свою, книжку «Російська Рив'єра», що вийшла цьогоріч, в якій дуже системно і грамотно зібрано матеріали про формування курортів у Криму в XVIII, на початку XX століть.

Навіть найперше, поверхнєве, знайомство з нею змусило мене не просто задуматися, а стало потужним поштовхом до того, щоб узятися за цю статтю.

Ця книжка, завершена літнього сезону, Всесвітній день туризму, що наближається, — все разом достатній привід, щоб ще раз поглянути на галузь, що розвивається найдинамічніше в усьому світі, — курорти і туризм.

За даними Центру світового туризму, галузь стрімко наближається до рубежу, коли протягом року понад один мільярд відпочивальників і туристів витратили на ці цілі понад один трильйон доларів.

За офіційними даними, 2005 року нашу країну відвідали більш як 17 мільйонів іноземних туристів. З України того-таки року виїхали за кордон більш як 16 мільйонів.

Обсяг туристичного споживання (споживання товарів і послуг туристичної й інших галузей), за тими самими даними, становить 37 мільярдів гривень, у тому числі, за рахунок виїзного туризму — близько 30 мільярдів гривень.

Картина, на перший погляд, досить ідилічна. Але ми в Криму подібне жонглювання цифрами, коли

будь-хто, приїхавши на півострів, автоматично зараховується у відпочивальники, вже проходили. У результаті з'явилася методика обліку, що більш-менш достовірно коригує отримані цифри. Звичайно, той, хто автоматично зараховує до туристів вищезгадані мільйони, чудово усвідомлює, що серед них чималу частину становлять поїздки до родичів і студентів, люди, що виїжджають у справах бізнесу, політики і, звичайно, чималі загін заробітчан. Те саме можна сказати і про тих, хто виїжджає до нашої країни.

Ну а отримані обсяги беруться від 200—400 доларів, які, передбачається, кожен з них нібито має залишити в країні.

Тож особисто я до цих цифр ставлюся не просто обережно, а вважаю, що поки не буде розроблено серйозної методики на великому, фактичному матеріалі, доти ми будемо лише припускати, скільки ж реальних туристів з метою відпочинку, лікування, оздоровлення з історією і культурою нашої країни реально виїхали і, відповідно, який реальний економічний ефект одержала від галузі країна.

Повернувся до книжки. Тому що вона не просто змушує задуматися, а й дає досить матеріалу, щоб по-іншому поглянути на день сьогоднішній. З'ясується, ще далекого 1807 року відомий хімік А. Де Серр, запрошений Таврійським губернатором А. Бородиним, зробив перший хімічний аналіз сакських грязей, лікування якими у той час стало досить популярним. У 30-х роках, як наслідок, будується перша на території України державна установа, призначена для надання курортних послуг, — Сакська грязелікарня. Потім ланцюжком почався розвиток транспортної, туристичної інфраструктур, як у цьому регіоні, так і загалом у Криму.

Отже, з усією впевненістю можна стверджувати, що в 2007 році виповнюється 200 років вітчизняній курортології, що поклала початок практичному освоєнню курортних багатств Криму й України.

Начебто б кругла дата, привід для святкування і радості. Однак тим, хто не з чутко знайомий з проблемами галузі, гадаю, не до радості. Узяти хоча б ту-таки Сакську грязелі-

За офіційними даними, 2005 року нашу країну відвідали більш як 17 мільйонів іноземних туристів. З України того-таки року виїхали за кордон більш як 16 мільйонів

карню. Уже багато років б'ються місцеве керівництво, кримське над проблемою її нормальної експлуатації, але, на жаль, події розгортаються так, що якщо не повернути їй державний статус, то через 200 років після створення ми можемо її остаточно втратити.

Але ж це поодинокий випадок.

Однак досить типовий, що реально відображає нездоровий стан галузі, котра піклується про наше здоров'я.

З цього приводу згадалася суперечка з російським курортологом, який у запалі сказав, що за такого відношення до проблем галузі з боку українського уряду в недалекому майбутньому українці будуть змушені їздити на лікування до Росії. Я, звичайно, з ним не погодився і навіть цілу низку прикладів, коли керівники витягали свої оздоровниці з напівдихаючого стану в сучасні, комфортні, з новітньою матеріально технічною базою об'єкти. Хоча в душі чудово усвідомлював, що в наведених мною прикладах заслуга цих керівників, а ніяк не держави.

У зв'язку з цим згадується офіційне повідомлення про зустріч міністра культури і туризму І. Ліхового з Генеральним секретарем Всесвітньої туристичної організації ООН Франческо Франжіаллі, на якій обговорювали перспективи розвитку туристичної галузі України. Наприкінці повідомлення йдеться про те, що Франческо Франжіаллі схвалив український досвід об'єднання культури й туризму в одному відомстві.

Можливо, чийсь начальницький слух і потішила така похвала. Але у професіоналів, що працюють у галузі, вона може викликати або здивування, або криву помішку, тому що за роки незалежності куди тільки не кидало і як тільки не називали туристичну адміністрацію. Гадаю, у цьому також чимала заслуга того неподобства, що роками коїться в галузі.

Поки не буде незалежного відомства, а ще краще — міністерства, в якому буде зосереджено вироблення єдиних правил поведінки бізнесу, генеральної довгострокової лінії розвитку, стратегії, доти ми будемо на папері бачити мільйони туристів і мільярди гривень обсягу виконаних послуг, а нас-

правді — вмирання, використання не за призначенням лікувальних грязей, мінеральних вод, перетворення дитячих санаторіїв, та й не тільки, в місця для будівництва приватних вілл і безліч інших негативів, що захлинули галузь.

А тепер приклад з іншого життя за книжкою А. Мальгіна. У 1909 році уряд, нарешті, прислухався до голосу фахівців і до Державної Думи було внесено законопроект про визнання суспільного значення за курортами.

Законопроект припускав установлення спеціальних зон санітарної охорони в лікувальних місцевостях. У документі вперше була дана класифікація лікувальних місцевостей, визначено порядок віднесення різних місць до розряду лікувальних. Установлено округи гірської і санітарної охорони курортів, тобто спеціальній території навколо лікувальної місцевості, де обмежувалася і суворо регламентувалася будь-яка господарська діяльність. Хочу відзначити, що і закон було прийнято, і в рамках його реалізації в 1915 році Ялтинський градоначальник Думбадзе скликав нараду земських діячів, на якій обговорювали пропозицію зі створення єдиного курортного округу в рамках усього Південнобережжя.

Читаю я про події 100-літньої давнини, а перед очима день сьогоднішній. І стає прикро від того, що сто років тому і уряд підтримав думку фахівців, і Дума прийняла закон, та й цар-супостат його підписав. Та й на місцях, на відміну від дня сьогоднішнього, коли кожна прибережна селища чи сільрада правдами і неправдами відбивається від статусу курорту, тому що це заважатиме і з землею обходитися вільно, і з хазайською діяльністю на цій землі не дуже церемонитися. Сто років тому чомусь робили з точністю до навпаки.

Сказати, що в нас відсутня законодавча база, було б неправдою. Хоч і важко, але 2000 року все-таки було прийнято базовий Закон «Про курорти». Але, на жаль, без розроблених і затверджених цілою низкою підзаконних актів він залишається, по суті, концепцією, паперовим орієнтиром, коли закон існує окремо, а галузь окремо.

Відсутність єдиного координуючого органу призводить до того, що й у Кабінеті Міністрів України відсутнє цілкове уявлення про те, як і в якому напрямі розвиватися галузь. Звідси різночи-

тання Фондом держмайна в питаннях приватизації, що призводить, з одного боку, до втрати низки вузькоспеціалізованих і необхідних санаторіїв, а з другого — ми маємо заборону на приватизацію цілої низки відомчих санаторіїв і пансіонатів, які, маючи безліч пільг, нічого не даючи бюджетові, цілком успішно функціонують як комерційні підприємства, приносячи когось пристойні доходи.

За п'ятнадцять років так і не навели лад у питаннях власності у міждержавних (особливо з Росією) стосунках, що призводить на місцях до аж ніяк не місцевих конфліктів.

Загалом, економічна діяльність й оподаткування — це тема для окремої

Хай би скільки билася кримська влада, які тільки пропозиції направляла в Київ для вирішення питання оподаткування квартиророздавачів. Як не платив ніхто, так і не платить

великої розмови. Але книжка, котру я цитував вище, й тут підкинула фактаж, який неможливо оминати. Так, один ялтинський підприємець обурюється з приводу оподаткування. В Ялтинському земстві нині оподатковано все: навіть будинки землевласників, що ніколи не віддавалися в наймання, зайняті ними особисто, несуть важкий податок на всьому просторі від Алушти до Байдара, і відсоток оподаткування доведено до 29, тоді як ще 1988 року не перевищував 15.

На цьому тлі наша сьогоднішня безпорадність у цьому питанні просто вражає. Хай би скільки билася кримська влада, які тільки пропозиції направляла в Київ для вирішення питання оподаткування квартиророздавачів. Як не платив ніхто, так і не платять. Це за того, що, за підрахунками фахівців, у приватному секторі відпочивають від 4 до 5 мільйонів людей, залишаючи готелям від 3 до 5 мільярдів гривень.

Щоправда, 200 тисяч із цих 5 мільйонів усе-таки платять курортний збір у розмірі 5 гривень. І це все, чого держава домоглася за ці роки.

Не втримався, щоб не зазирнути в книжку, а як було в ті далекі часи. Виявляється, і це питання було вирішено. У 1882 році було прийнято спеціальний закон про стягнення курортного збору в розмірі 5 карбованців з дорослої людини!

Як кажуть, відчуйте різницю. А обов'язковість стягування забезпечувала-

ся досить просто й ефективно. Квартиророздавачі зобов'язані були протягом 24 годин пред'явити паспорти нових мешканців у поліцію, в іншому разі їх очікували штрафи і заборона на комерційну діяльність. Тобто столітньої давнини досвід свідчить — не вигадуйте колеса, ми вже це проходили. Зарахуйте квартиророздавання до комерційної діяльності, що підлягає патентуванню, а за здавання без патенту штрафуйте. Таку пропозицію кримська влада подавали й урядові Тимошенко, й урядові Єханурова. Щасливі квартиророздавачі можуть спокійно спати й далі, бо складається враження, що, на відміну від часів далеких, сьогодні розв'язанням цієї проблеми займатися нікому і за справами політичними — нема коли.

Не хочу, щоб у читача склалося враження, що все вже так погано в нашому домі. Наш український курорт і в Криму, й у Карпатах, й в Одесі, і в Бердян-

ську росте, розвивається, вдосконалюється. З'являються чудові, висококомфортабельні оздоровниці й затишні міні-пансіонати. З кожним роком дедалі кращають наші курортні міста і селища. Упорядковуються й озеленяються території оздоровниць, у багатьох йде серйозна кропітка робота з відновлення матеріально-технічної бази, підвищення комфортності, якості наданих послуг, навчання персоналу. Приватний капітал бере найактивнішу участь у розвитку інфраструктури — з'являються сучасні кафе, бари, ресторани, нові види послуг, розваги. Життя не стоїть на місці. І там, де думають про майбутнє, вкладаються серйозні кошти і йде активна робота з поліпшення й підвищення якості наданих послуг. Від держави, у принципі, і потрібно небагато. Створити нормальну законодавчу базу, котра не перешкоджала б, а, навпаки, допомагала і заохочувала. Гадаю, за бажання це не лише можливо, а й буде зроблено.

І, маючи таку нагоду, хочу зі сторінок шановної газети привітати всіх тих, хто своєю часто непростією працею надає мільйонам українців і нашим гостям з інших країн можливість відпочити, підлікуватися, ознайомитися з історією і культурою нашої країни, з наступаючим Всесвітнім днем туризму.

Борис ДЕЙЧ,
народний депутат України.

15 вересня. Під час пожежі в Пирогові в Києві згоріла споруда XIX століття.

16 вересня. Святкування з нагоди Дня міста в Миколаєві розпочалося відкриттям осіннього ярмарку, на який з’їхалися представники з усіх районів області.

17 вересня. Харківське державне авіаційне підприємство відсвяткувало 80-річчя.

19 вересня. Голова Верховної Ради Олександр Мороз взяв участь у роботі Міжнародної конференції EUROSAL «Роль вищих органів фінансового контролю у боротьбі з корупцією та шахрайством», яку організувала Рахункова палата України, очолювана Валентином Симоненко.

20 вересня. О 5.10 на шахті ім. Засядька на глибині 1078 м відбувся раптовий викид вугільно-газової суміші. У лаві опинилися 43 гірники.

21 вересня. Представлення бюджету у Верховній Раді.

21 вересня. Церемонія відкриття центру добровільного консультування і тестування на ВІЛ і СНІД у Головному військовому клінічному госпіталі Міністерства оборони України з участю Посла США в Україні Вільяма Тейлора.

■ ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

120 тисяч для музею Грушевського

«Сестринівка чекає обіцяного, Леоніде Макаровичу!» — в публікації під таким заголовком («Голос України» за 18.08.06) її автор Галина Шевчук нагадала народним депутатам України Леоніду Кравчуку і Григорію Калетнику про їхню обіцянку сприяти у відновленні будинку родини Грушевських, що розташований у селі Сестринівка Козятинського району Вінницької області. «Вибори пройшли і про обіцяне забули», — пише авторка.

Зустрітися з нею у Сестринівці не вдалося. Сільський голова Віктор Сушко уточнив, що пані Шевчук давним-давно в селі не живе. Звідки в неї інформація про справи в селі, йому невідомо. Бо невдовзі після того, як народні депутати побували в Сестринівці, на рахунок сільради з держбюджету було переказано 20 тисяч гривень цільових коштів, а вже нинішнього року — ще 100 тисяч гривень, за що сільська громада щиро вдячна. Бо багато хто переймався долею будинку родини Грушевських, але конкретну допомогу на його відновлення отримали лише після того, коли в селі побували народні депутати Л. Кравчук і Г. Калетник.

Сільський голова пояснив, що кошти мали піти на відновлення старого будинку діда Михайла Грушевського Захарія Опокова. Однак будівля була така ветха, що не підлягала ремонту. Тому було прийнято рішення про її знесення і спорудження нового будинку. Цим і зайняті нині будівельники. Разом з ними сільський голова проводить чи не найбільше часу. «Хочемо встигнути завершити роботи до кінця вересня — 29 числа будемо відзначати 140-ву річницю з дня народження Михайла Грушевського».

Автор листа Г. Шевчук нарікає також на те, що нова будівля зовсім не схожа на ту, в якій жили Грушевські. Пише, що це знущання з їхньої пам'яті.

— Не про це треба сьогодні говорити, — впевнений сільський голова. — Треба подбати про належний догляд за новим будинком! А хто це робитиме? В сільській раді на це коштів немає. Поки що експонати перебувають у місцевій школі, де є охорона, тож ми спокійні за їх збереження. А коли «переїдуть» у новобудову, хто їх оберігатиме?

В. Сушко адресує це питання представникам і районної, і обласної влади, обласному управлінню культури. Це хвилює сільського голову не менше, ніж вчасне завершення робіт.

Віктор СКРИПНИК.

Про серце, що чує і бачить

Коли наш читач Микола Кучер відчув, що його здоров'я і життя — «на волосинці», він звернувся до редакції, до всіх добрих людей по допомогу. Йому конче необхідна була операція. На той час у Львівській обласній клінічній лікарні завершували реконструкцію ангиографа (рентгенівського апарата для лікування серця і судин) й ремонт приміщення. Редакція «Голосу України» звернулася по допомогу до Олександра Лемішка, і він пообіцяв максимальне сприяння.

Згодом до корпункту у Львівській області надійшов лист:

«Я, Кучер Микола, багато років читаю і передплачую газету «Голос України», хочу щиро подякувати завідувачу 1-го кардіохірургічного відділення Львівської обласної клінічної лікарні, заслуженому лікареві України Віталію Георгійовичу Аверчуку, кардіохірургу Андрію Володимировичу Ратичу, анестезіологу Ірині Михайлівні Федоришин за успішно проведену операцію та повернення мене до повноцінного життя. Дякую голові обласної ради Мирославу Петровичу Сенику, міському голові Трускавця Леву Ярославовичу Грицаку за матеріальну допомогу, а також головному лікареві Олександру Богдановичу Лемішку та головному редакторові газети «Голос України» Анатолію Федоровичу Горлову за розуміння, сприяння, моральну підтримку.»

Микола Кучер не хотів мати німецький вигляд, а тому запросив у гості аж тоді, коли повноцінне життя справді повернулося до нього обличчям. І я побажала сяючі очі енергійного, усміхненого чоловіка. Наш читач — гуцул, родом із гірського села на Івано-Франківщині. Там живе його 92-річний батько, який заклау в родині «код» довгожителів. Відтак у 59-річного Миколи Кучера попереду — довга-довга дорога, сподіватимемося, без вибоїн. Вона розпочалася ще на лікарняному ліжку. Ледь оклигавши, він почав розповідати сусідам по палаті анекдоти. Ті сміялися так, що доводило застерігати: шви

розійдуться. Воістину, здоровий дух є «гарантом» здорового тіла!

Про пережите пан Микола розповідав лаконічно, але відчувалося, що випробування спонукало його перегорнути цілі пласти життя. Насамперед сказав про те, що сердечні недуги «пасують» лише заможним людям. Його пенсії ледь вистачатиме на ліки. Свого часу Микола Кучер здобув фах хорового диригента у музичному училищі, працював директором палацу культури «Мир». Останнє місце праці — служба з надзвичайних ситуацій «005» у Трускавецькій міській раді. Господар пригостив тортом, чаєм, запрошував пригубити коньяку («за моє здоров'я, будь ласка»), а сам він поки що — на суворій дієті.

— Я дуже багато курив, — зізнається. — Навіть коли лежав навесні у лікарні в Дрогобичі, ховався у туалеті з цигаркою. Лікар помітила це. «Мені за вас соромно, — сказала вона. — Беріть ключі від мого кабінету і куріть там аж до синяви. Але я вас вести не буду». То було 10 квітня, відтоді цигарок у моєму житті немає... Пан Аверчук — хірург від Бога. Він відклав відпустку, щоб зробити мені операцію. Сказав, що якби минуло ще два тижні, вже не взявся б. Операція тривала одинадцять з половиною годин. У восьми храмах того дня відправляли молебень за моє здоров'я. Дружина сиділа у коридорі, молилася. Наступного дня після операції мені стало зле і я сказав дружині, що... вмиратиму. Вона, плачучи, зателефонувала до доньки і звеліла навести по-

рядок у домі. На третій день я передумав вмирати, і тепер сам себе настроюю на добре, бо дуже багато залежить від емоційного стану. Поки я лежав у лікарні, мої внуки вступили у вищі навчальні заклади. Є для ко-го жити...

Позитивні емоції йому дає читання. День розпочинається із свіжих газет. У домашній бібліотеці зберігаються книжки, підписані Олесем Гончаром, Расулом Гамзатовим, іншими відомими письменниками, з котрими випало зустрічатися. Свого часу, щоб познайомитися із Гамзатовим, Микола Кучер зумисне відстав від туристського потяга в Махачкалі й подався до письменника додому...

Одне слово, життя — прекрасне, панове, якщо ваше серце не лише б'ється, а й чує і бачить! Ось таким оптимістичним «резюме» ми завершуємо розмову з нашим читачем. А насамкінець — інформація до уваги широкого загалу.

Із розмови з головним лікарем Львівської обласної клінічної лікарні, депутатом обласної

ради, головою профільної комісії Олександром Лемішком:

— Коли я починав у Львові проект коронарної хірургії і казав ще у 1991 році, що в нас незабаром робитимуть операції з аорто-коронарного шунтування, мало хто вірив у це. Невдовзі мені вдалося домовитися з американським кардіохірургом Майклом Кулігом та польським кардіохірургом Збігневом Релігою (нинішній міністр охорони здоров'я Польщі) про співпрацю в рамках спільного проекту «Коронари». Нам безплатно було поставлено обладнання та матеріалів на суму понад 2,5 млн. доларів, у тому числі й цей ангиограф. І у 1996 році ми вже зробили перші такі операції. Тепер у нашій лікарні робиться понад 200 таких операцій на рік. Але найважливіше — це бачити, як після операції приреченість в очах хворого змінюється на жагу до життя...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

На знімку: Микола Кучер народився в сороці. Мамина вишиванка — його оберіг.

Фото автора.

Екскурсія у майбутнє і екскурс у минуле

■ ІННОВАЦІЇ

В Інституті електрозварювання імені Є. О. Патона НАНУ й досі стоїть електронно-променеве зварювальне устаткування, біля якого колись фотографували генсека М. Горбачова. До того ж на Держспремію цього року висуватиметься технологія електронно-променевого зварювання (ЕПЗ) на устаткуванні нового покоління, якою зацікавилися у США, Великій Британії, Китаї...

Тому годі шукати тут кращих гідів, ніж професор Олег Назаренко та доктор технічних наук Володимир Нестеренков. А з позицій Інституту математичних машин і систем, де завідує кафедрою Віталій Литвинов, кілька років тому все починалося.

Питаю Олега Кузьмича Назаренка:

— Мабуть, такі технології не можуть не вразити і представників всесвітньо відомої корпорації «Airbus»?

— Авжеж. Але ви набиваєтеся на екскурсію в майбутнє, хоч співпрацювати з «Airbus» ми почали кілька літ тому. І тоді було зрозуміло, що ЕПЗ у вакуумі — досить ефективний метод сполучення конструкцій літаків, ракет, ядерних реакторів, бо унеможлиблює «забруднення» металу шкідливими газами. Щільність, інакше кажучи, потужність електронного пучка, прототип якого, до речі, використовувється у кінескопі телевізора, така висока, що дає можливість сполучати метали. Та так якісно, що виріб часто не потребує механічної обробки. Як-

от, корпус ракетного двигуна або шестерні в коробці передач автомобіля. Заковика в тім, що треба точно спрямувати пучок електронів у стик металів. Адже навіть мізерна зміна кута нахилу може спричинити дефекти, які усувати складно. Тож ми мали автоматизувати процес, створити так звану систему автоматизованого управління технологічним процесом. Для цього і створили міцний союз з технологів-патонівців і управлінців з Інституту математичних машин і систем.

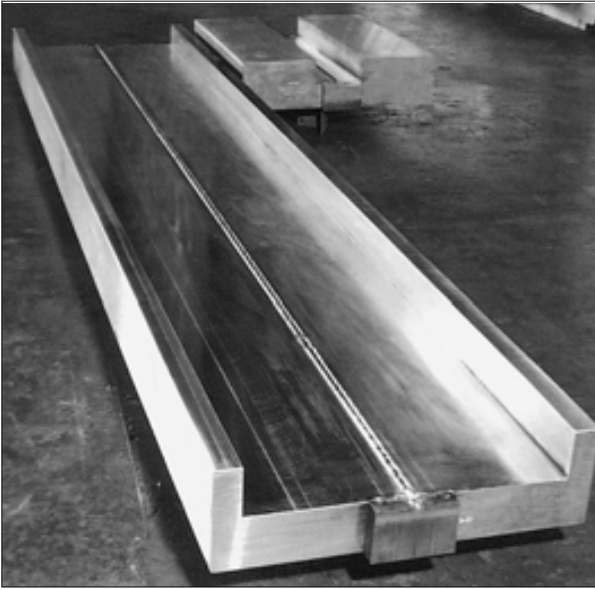
В. Литвинов: А ось результат: опановано світовий стандарт програмування процесу зварювання на засадах модельного управління. Це дало змогу нам вийти на американський ринок і успішно кон-

курувати з такими компаніями, як «Sciaku»...

О. Назаренко: Знакова історія! Аерокосмічна компанія «Boeing» і не менш іменита «GKN Chemtronics» запропонували нам участь у тендері на виготовлення двох унікальних пристроїв для електронно-променевого зварювання. Ми впоралися з високими конкурсними вимогами краще за «Sciako», до того ж скоротивши вартість замовлення на кілька сотень тисяч доларів США. І не лише тому, що наші робітники одержують платню удесятеро меншу, ніж американці. Допоміг колосальний досвід, набутий за часів СРСР, адже тоді ми були головними розробниками усіх технологічних процесів зварювання для промисловості, ВПК...

З НЕСКАЗАНОГО: На заводах з виробництва вузлів для аерокосмічної техніки корпорації «GKN» у Сан-Дієго і Кенті пристрої для ЕПЗ працюють вже три роки у три зміни. За технологією, яку тут просто називають патонівською...

В. Нестеренков: Велика Британія, до речі, давно виношує ідею пасажирського літака з крилом зі зварними конструкціями. «Airbus» вже визнав, що їм бракувало нашої технології ЕПЗ з багатокоординатними переміщеннями променевої гармати і, власне, виробу. Дві зварені на нашому устаткуванні панелі вже встановлені на літаки А-380 і зараз випробовуються. Звісно, не в небі, а на землі. Нашим панелям можна буде побажати щасливого польоту лиш після того, як на землі крило проживе три життя. Такий закон. І через кожні три місяці його розбиратимуть, шу-

Заготовка панелі крила літака А-380 після електронно-променевого зварювання.

катимуть дефекти, знову зберуть і знову випробують... Втім, зварні панелі на крилах військових літаків вже давно стоять.

З НЕСКАЗАНОГО: Доторкнувшись до панелі крила літака А-380, намагаюся уявити: заготовка з алюмінієвого сплаву прибула зі США, зварили її в Україні, мехобробку зроблять в Тулузі (Франція), а потім її збиратимуть у Великій Британії. (Дивись фото). Стане аерокрилом — облетить світ.

— Бачу, виробничі площі інституту переповнені замовленнями. Але все робиться для «дяді»...

О. Назаренко: Справді, оцей пристрій замовили китайці, цей — росіяни, а той — американці. На жаль, наша промисловість ще не оговталася від довгої економічної кризи, а щоб робити такі дорогі замовлення, потрібні немалі гроші й

час. Але з огляду на величезні витрати, на які доводиться відповідати нашій промисловості, ми дочекаємося замовлень і від неї.

В. Литвинов: Погляньте, що діється на моніторі оператора, який сканує зону зварювання долота для буріння. Зварюються три елементи, але будь-яку похибку унеможлиблюють інтелектуальні агенти, візуальне проектування, контроль за процесом. Самі розумієте, до чого може призвести вихід з ладу долота на буровій! Скажу так: промисловий ареал застосування технології ЕПЗ дуже широкий — аерокосмічна індустрія, ядерна енергетика, машинобудування, електроніка і точна електромеханіка...

— Всюди б так добре, як у вас!...

О. Назаренко: А ми не казали, що нас усе влаштовує. Найгірше, що їдуть за кордон мо-

лоді класні спеціалісти...

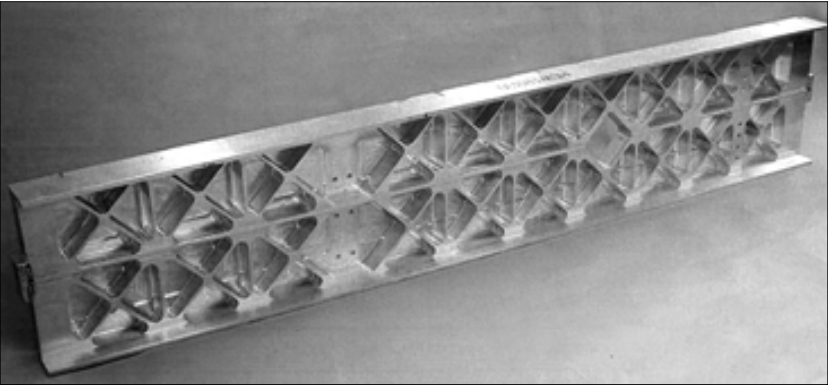
— А у що вкладають гроші американці — в людей чи технології?

О. Назаренко: Це майже тогочасні речі. Вкладаючи гроші у технології, інноваційний розвиток, держава створює умови для розвитку інтелекту. Кого не дратує, що після десятиріч інвестицій у так званий людський чинник, сьогодні нікому працювати на високоточних верстаках деяких столичних підприємств!

В. Нестеренков: А кому сподобається, що твій завод купують за безцінь — щоб зруйнувати, а на тому місці поставити готель?

В. Литвинов: Я вам назву з десяток людей, які перейняли мій досвід і вже виїхали на закордонні хліби. Вважаю, інвестувати треба технології. Але без фанатизму. Бо наш хліб найкращий.

Сергій ВЛАД.

Остаточний вигляд панелі крила літака А-380 після механічної обробки у Франції.

Відродження виноградарства — справа державного значення

■ КОМПЕТЕНТНО

Культура виноградної лози — майже ровесниця роду людського. Вона, вочевидь, передувала будь-якій іншій культурі. Традиційно склалося так, що на півдні України виноградарство та виноробство мали винятково важливе значення для життя людини. Здатність рости і плодоносити на малородючих землях, відносна стійкість до посухи робили виноград свого роду страховою культурою, яка допомагала вижити у скрутних умовах. Ще в недалекі часи галузі виноградарства і виноробства були важливими складовими агропромислового комплексу країни, істотно поповнювали бюджет та впливали на рівень соціально-економічного стану.

Низка подій в економічному і політичному житті Союзу, а потім і в незалежній Україні в останні два десятиріччя призвела до значного ускладнення ситуації в цій важливій галузі. Значно зменшилися площі насаджень та продуктивність виноградарства. Спостерігається загальний спад ефективності виробництва винограду і продуктів його переробки за відносного збільшення попиту населення на виноградно-виноробну продукцію. Низькі температури січня та лютого поточного року значно пошкодили виноградні насадження, що ще більше погіршило стан виноградарства. Зараз вже мова йде про відродження виноградарства як галузі сільськогосподарського держави. Таке становище дуже турбує виноградарів і виноробів країни, і над розв'язанням проблем виноградно-виноробної галузі нині працюють провідні науковці нашого інституту.

Насамперед на державному рівні треба терміново розглянути і прийняти концепцію розвитку виноградарства в Україні та доручити Національним науковим центром з виноградарства і виноробства розробити довгострокову (до 2025 року) програму розвитку галузі. Розробка концепції добігає кінця, вона буде обговорена в УААН та представлена на розгляд уряду.

Потім у короткі терміни планується виконати найважливіше — розробити програми розвитку виноградарства і виноробства. Саме програми, які передбачали б обґрунтоване виділення площ під виноградник на базі ретельних ампелоекологічних досліджень, перехід на використання садивного матеріалу тільки вищих селекційних категорій якості, перегляд сортарйонування та спеціалізації районів виноградарства, розробку і запровадження паспортів та проведення паспортизації виноградних насаджень. Надалі державна політика в галузі виноградарства країни має здійснюватися згідно з цими документами.

Чому ми акцентуємо увагу саме на ретельному виборі площ під виноградники? Комплексні обстеження стану виноградників, виконані фахівцями Національного наукового центру «Інститут виноградарства і виноробства ім. В. Є. Таїрова», показали, що в багатьох випадках незадовільний стан насаджень (зрідженість, щорічні ушкодження заморозками чи морозами, недостатня якість урожаю тощо) перебуває у прямій залежності від вибору ділянок під час закладання виноградників. Якщо ділянку під закладання нового виноградника вибирали без попереднього врахування екологічної оцінки території, то перспектив мати продуктивний і довговічний виноградник на такій ділянці не буде. На жаль, такий підхід під час розробки проектів закладки нових виноградників триває.

Майже в усіх районах спостерігається закладання виноградників уздовж усього схилу, в тому числі і на нижніх ділянках, які непридатні для вирощування винограду в зв'язку з підвищеною заморозко- та морозонебезпечністю та якісними показниками ґрунтів. Як приклад можна навести молодий виноградник сорту Каберне Совін'юн 2004 року посадки в господарстві «Агродар» Ізмаїльського району на Одещині. Виноградник розташований на пласкому південно-західному схилі на площі майже в 110 гектарів. Усупереч рекомендаціям, розробленим співробітниками ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова» в рамках програми розвитку виноградарства в цьому районі, він розміщений уздовж усього схилу, в тому числі і в нижній його частині, і на дні пологої долини. На теперішній час різниця в кількості пагонів рослин на верхній і нижній частинах схилу та дні долини становить 1—3 пагони, діапазон розвитку рослин відрізняється майже вдвічі. Аналогічний стан молодих виноградників спостерігається і в інших приватних та колективних господарствах Одещини: із обстежених 3,5 тисячі гектарів насаджень до 15 відсотків розташовано в несприятливих з екологічними умовами місцевостях.

Таке саме становище спостерігається і на Херсонщині. Так, у БАТ «Кам'янський» Бериславського району під час розробки довгострокової програми розвитку виноградарства, яку виконали співробітники ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова» у 2000 році, площу майже в 25 гектарів було оцінено як неперспектив-

ну для закладання виноградників за низької обставин, і передусім за екологічними умовами. Проте рекомендації в процесі розробки проектно-кошторисної документації не були враховані, і 2003 року на цій площі була закладена виноградна плантація. Уже в рік посадки приживлюваність не перевищувала 75—80 відсотків. У наступні роки зрідженість сягнула 35—40 відсотків і продовжує збільшуватись. Виноградник перспектив на майбутнє не має. Схожі приклади можна навести стосовно фермерського господарства «Анісімов» того ж Бериславського району та інших.

Низька якість проектів на закладання виноградників обумовлена не лише тим, що іноді проекти розробляють спеціалісти, які недостатньо мірою володіють сучасними знаннями культури винограду та ампелоекології. Головна причина полягає в застарілій нормативно-методичній базі проектування виноградних насаджень. Так, розробка проектів нових виноградників в Україні сьогодні здійснюється на основі «Інструкції по проектированию садов, виноградников и питомников» (Москва, 1986 г.), яка не відповідає сучасним вимогам: змінилися технології вирощування винограду, прийшли в галузь нові сорти, змінилися й форми власності та господарювання, виконуються детальні ампелоекологічні мікrorайонування тощо. Недостатке врахування цих чинників призводить до значних втрат.

Учені ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова» розробляють нову «Інструкцію з проектування виноградних насаджень», яка врахує сучасний стан соціально-економічних та екологічних умов в Україні. Вважаємо за необхідне всі розроблені проекти закладання виноградників до їх затвердження та фінансування передавати на експертизу в провідні науководослідні установи з виноградарства. З цього приводу потрібно нашої академії (УААН) видати спільний з Мінагрополітики наказ.

Не менш важливим є питання районування сортів винограду. Тільки адаптовані до даної місцевості сорти здатні давати сталі та високоякісні врожаї, які стануть сировиною базою конкурентоспроможної на європейському чи світовому рівні продукції. Річ у тім, що в Україні районування сортів останній раз відбулося майже півстоліття тому. У виробництво надійшли нові сорти вітчизняної та світової селекції, комплексності, і,

ім. В. Є. Таїрова», де цим наказом створено Центр клонової селекції винограду, виділили клони кращих сортів, виростили вихідний і базовий матеріал цих клонів, розробили та затвердили державні стандарти на садивний матеріал винограду. В шести базових розсадниках Центру клонової селекції закладено 14 гектарів базових маточників прищепи та 96 гектарів маточників підщепи відповідно 32 та 6 кращих сортів і клонів винограду. Але, згідно із Законом України «Про насіння та садивний матеріал», потрібні державна підтримка виноградних розсадників для закладки маточних насаджень базовим матеріалом, державне замовлення цим розсадникам на вирощування саджанців вищих селекційних категорій якості. Нарешті, через засоби масової інформації, семінари, наочний показ та спираючись на нормативно-правові документи слід переконати виробників винограду в потребі закладання нових насаджень лише сертифікованим садивним матеріалом.

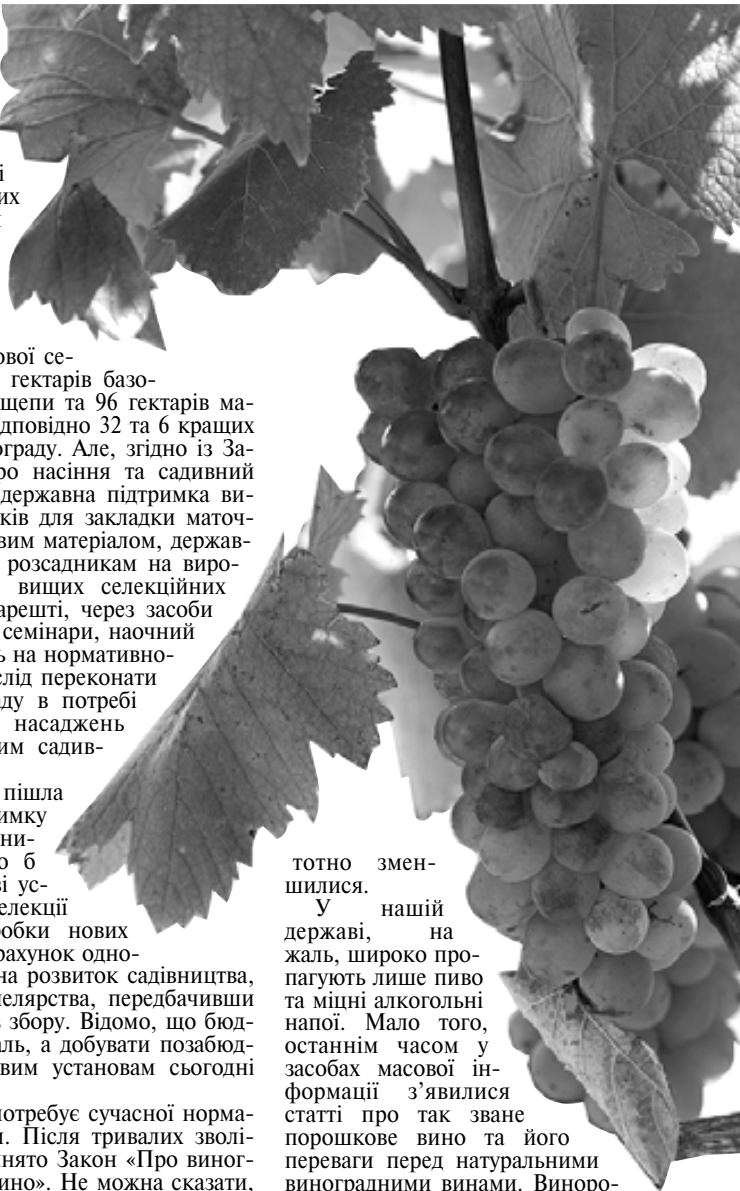
І коли вже мова пішла про державну підтримку виноградних розсадників, то не завадило б підтримати і наукові установи галузі для селекції нових сортів, розробки нових технологій тощо за рахунок одного відсоткового збору на розвиток садівництва, виноградарства і хмелярства, передбачивши для них 10 відсотків збору. Відомо, що бюджетних коштів обмаль, а добувати позабюджетні кошти науковим установам сьогодні дуже нелегко.

Розвиток галузі потребує сучасної нормативно-правової бази. Після тривалих зволікань в Україні прийнято Закон «Про виноград та виноградне вино». Не можна сказати, що він досконалий. Ще до набрання цим законом чинності 1 січня 2006 року в нього було внесено зміни і доповнення. На наш погляд, цих змін і доповнень замало, потрібно внести ще низку статей і доповнень до них. Краше за все було б розпочати роботу над новим варіантом закону про виноград та вино з урахуванням змін форм власності та господарювання, ринку вина, адаптації до нормативної бази Світової організації торгівлі та Європейського союзу. Але це справа майбутнього. Зараз головне зробити так, щоб закон діяв на користь розвитку галузі.

На превеликий жаль, Закон України «Про виноград та виноградне вино» прийнято, він набрав чинності, а діевого впливу на розвиток галузі він не дає. Швидше за все, це пов'язано з затримкою розробки низки підзаконних актів, спрямованих на вирішення конкретних питань в межах закону. Передусім мова йде про виробництво вин.

Наша держава має унікальні райони виноградарства і виноробства, знані і відомі в світі. Досить назвати Гурзуф, Лівадію чи Масандру у Криму, Шабо чи Болградщину в Одеській області, Бергівщину в Закарпатті, як в уяві споживача постануть «Мускат білий Червоного каменя», чудові столові вина з Шабських пісків, «Троянда Закарпаття» та інші неперевершені вироби українських виноробів. Це національне надбання України, його потрібно пропагувати, розвивати і зберігати. В усьому світі такі вина номінуються як вина вищої категорії якості, вина контрольованих найменувань за походженням і підтримуються державою.

Протягом століть складалися певні звичаї, традиції, пов'язані з виготовленням і вживанням вина. Ввійшли в побут правила, певний ритуал, якого заведено дотримуватися на банкетах, урочистих прийомах і просто в дружньому товаристві. Правильно підібрати вино, яке відповідало б стану та смаку того чи іншого споживача, подати його в поєднанні з певними стравами і саме за певної температури — все це мистецтво. А, крім того, науковцями переконливо встановлено, що виноградне натуральне вино — цінний засіб протистояння багатьом хворобам, особливо серцево-судинним. Економічно розвинені країни світу широко пропагують вживання виноградного вина і, як наслідок, захворювання зазначеними хворобами там і-

тотно зменшилися.

У нашій державі, на жаль, широко пропагують лише пиво та міцні алкогольні напої. Мало того, останнім часом у засобах масової інформації з'явилися статті про так зване порошкове вино та його переваги перед натуральними виноградарськими винами. Виноробам навіть закидають, що вони не усвідомлюють переваг сучасних технологій перед застарілими методами виготовлення вина! І деякі державні чиновники підтримують «нові технології» виготовлення вина.

У Законі України «Про виноград та виноградне вино» чітко визначено, що таке фальсифікація вина та як відповідатиме за неї фальсифікатор. Однозначно можна стверджувати, що порошкове вино — це підробка, фальсифікація, порушення законів України. Ми доручимо нашим фахівцям — виноробам і виноградарям провести роз'яснення стосовно користі і винограду, і вина, виступити в засобах масової інформації на цю тему. Але час уже урядовцям «і владу вжити». В Україні і без порошкових вин є досить проблем у виноградарстві і виноробстві, які треба розв'язати перед вступом до Світової організації торгівлі та Європейського союзу. І треба чітко усвідомлювати, що тільки-нодесь буде створена шпаринка для порошкових вин, — держава назавжди втратить галузь виноробства, буде посміховиськом в очах світового товариства, українці будуть приречені вживати сурогати сумнівного походження, а натуральні виноградні вина нам завезуть як не з Європи, то з Південної Америки.

У далекі часи (ще до революції 1917 року та після неї) виноградарі і винороби на своїх з'їздах, які проводилися досить регулярно, вирішували болочі питання галузі, знаходили шляхи вирішення цих питань, добувалися підтримки уряду, домовлялися про спільні дії. Доцільно було б і в наш час відродити такий спосіб пошуку шляхів поліпшення справ галузі, обміну досвідом, узгодження спільних дій.

Проблеми перед виноградарями та виноробами держави складні. Але вчені і спеціалісти Національного наукового центру «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова» впевнені, що в Україні можна відродити таку важливу галузь сільськогосподарського виробництва та створити сучасну, сталу, високопродуктивну базу виноробства та вирощування столового винограду. Галузь знову стане показником якості життя українців, а бюджет держави матиме істотне поповнення. Для цього в нас є науково-технічний потенціал, власні сорти та типи вин, новітні технології й досвід. Потрібна лише підтримка уряду.

*В'ячеслав ВЛАСОВ,
директор ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова»,
заслужений працівник
сільського господарства України.*

Тільки-но буде створена шпаринка для порошкових вин — держава назавжди втратить галузь виноробства

У флагамана своєї турботи

■ ЦУКОР

Улітку минулого року однойменне селище Пальмірського цукрового заводу нагадувало поле бою. Уздовж вулиць тягнулися розриті траншеї, лежали купи землі — до оселі прокладали газові труби. Одноразово на підприємстві, котре за добу переробляє шість тисяч тонн бурякових коренів, розпочалася і грандіозна технічна революція. Що відтоді змінилося на «Пальмірі», флагмані солодкої галузі України, — про це розповідь нашого кореспондента.

«Нам своє робить!»

— Найголовніше завоювання, до якого ми йшли не один рік, — розповів генеральний директор ВАТ «Пальмірський цукровий завод» Олексій Васильєв, — це одержання міжнародного сертифікату управління якістю за стандартом ISO-9001-2000. Пишаємося, що перші серед українських цукроварів набули рівня та статусу європейського товаровиробника. Однак, — продовжував молодий енергійний керівник, — спочивати на лаврах не збираємося. Це дорого для виробництва і дуже шкідливо для економіки — вмиль наздоженуть конкуренти...

Ось чому мозковий центр Агропромислової асоціації «Група компаній «Укррос», до якої належить підприємство, поставив перед «Пальмірою» завдання продовжувати технічне переозброєння. Насамперед тих технологічних дільниць, котрі завжди були каменем спотикання для заводчан і селян.

Почали з пункту прийому сировини — ахіллесової п'яти на будь-якій цукроварні. Саме тут колись найчастіше спалахували справжні баталії. Здавачі коренів часто-густо залишалися невдоволеними роботою заводських вагарів і лаборантів, а ті, у свою чергу, — якістю привезених з поля буряків.

— Тепер у нас уже немає того яблука розбрату, — запевнив Олексій Олександрович. — Людський чинник зовсім виключено з ланцюжка зважування коренеплодів — цукристість. Натомість працює «автопілот» — комп'ютеризована система, котра миттєво і точно висвітлює на електронне табло кількість і якість привезеної сировини.

Одне слово, зі своїми партнерами-сільгосптоваровиробниками заводчани розібралися, з більшістю порозумілися. А ось із чиновництвом справа складніша. Чого вартий, наприклад, висновок Антимонопольного комітету щодо заводу. Цукроварню зарахували до монополістів лиш на тій підставі, що розташована вона на... Лівобережжі. Мовляв, усі 13 черкаських цукрозаводів стоять на Правобережжі, а «Пальміра» відбилася від них на лівий дніпровий берег. Отже, вона — моно-

поліст. Та обставина, що за 10—20 кілометрів від неї розташовані Шрамківський бурякопункт та Оржицький цукрозавод, нікого не обходить.

— Та все-таки, — підбив підсумок прагматичний генеральний директор, — хоч би куди нас зараховували, хоч би скільки бюрократичних перевірок влаштували, «нам своє робить». Особливо зараз, коли на носі пуск заводу і початок найвідповідальнішого періоду — цукроваріння...

Оператори Ольга Кулик та Ольга Скляр (ліворуч) наводять порядок у цеху

У сусідів навчатися, а про своє дбати

Передпусковий ритм на заводі відчувався всюди: як на крилах літав цехами заклопотаний головний інженер Анатолій Скорик, по радіотелефону керував своїми хлопцями-КіПівцями головний метролог Олександр Титаренко, польські фахівці Павел Корнеліус Квятковський та Річард Дворницький допомагали пусконаладжувальним бригадам випробовувати нове обладнання.

— Цетрифуга німецької фірми

«Buckav-Wolf», — коментує з цього приводу висококваліфікований інженер-технолог пан Квятковський, — дуже дорогий комплекс, але він лідер у світовому рейтингу бурякопереробної техніки. Ця диво-машина за пару років поверне «Пальмірі» витрачені на неї гроші і даватиме добрі прибутки.

Бригада слюсарів на чолі з ветераном виробництва Василем Івановичем Бобковим, котра працювала поруч з поляками, також оцінила сяючу «нержавійкою» придбану новинку:

— Стара центрифуга, — зазна-

Біла прохідна цукрозаводу

щоyno

виробництва та урожайністю технічних культур.

— У вас в Україні фантастичні можливості для вирощування 400-центнерних урожаїв буряків, — ділився своїми роздумами Павел Корнеліус Квятковський. — Є унікальні умови підвищувати їх цукристість і одержувати мільйони тонн білих кристалів на вітчизняних заводах.

Підкреслюю, — наголосив колишній директор польської цукроварні, — на своїх заводах. Бо Польща пустила до себе закордонних промисловців і майже позбулася власних підприємств.

Гадаю, щира засторога досвідченого польського цукровара буде не зайвою для деяких наших гарячих євроінтеграторів.

Пальміра на всіх одна

Виявляється, перейти на європейські стандарти у виробництві значно легше, ніж запровадити їх у повсякденному житті. Особливо для тих громадян, житло котрих і всю соціальну інфраструктуру мічно свого часу «прив'язали» до виробництва. Так, наприклад, як у селищі Пальмірського цукроза-

— Це був чи не найважчий період у відносинах адміністрації заводу з жителями селища, — пригадував голова профкому Володимир Денисенко. — Довелося не раз збирати збори, переконувати пальмірців, у тому числі й заводчан, що іншого виходу немає. Врешті, дійшли спільної згоди і торік розпочали газифікацію садиб та багатоквартирних будинків. Левову частку витрат взяло на себе підприємство. Зокрема, за його рахунок виготовили проектну документацию, виконали будівельно-монтажні роботи та «розводку» по вулицях селища. За кошти цукрозаводу обладнали автономне опалення в оселях інвалідів війни та праці, дітей-сиріт, у квартирі матері-одиначки. Понад сто мешканців, котрі мали скрутне матеріальне становище, одержали цільову допомогу. Загалом акціонерне товариство виплатило на «газове переозброєння» селища понад 300 тисяч гривень. Причому не тільки заводчанам, а й тим жителям, котрі вкрай потребували підтримки.

Разом з профспілковим лідером ми побували у родині інваліда Великої Вітчизняної війни Юрія Тимофійовича Максимова, котрому ще торік переобладнали у котеджі теплопостачання. Колишній заступник начальника заводської ТЕЦ разом з дружиною Надією Олексіївною, також ветераном цукроварні, задоволені увагою і допомогою нинішніх керівників «Пальміри». Хоч, звісно, нікуди подіти і ностальгію за «старими добрими часами». «То було наше активне життя, молоді роки, і ми за ними найбільше сумуємо», — по-філософськи поділилася Надія Олексіївна. І додала, що крім інвалідів війни, завод попіклувався й про учасників бойових дій: про Григорія Миколайовича Гринька, Тетяну Федорівну Кузь, Григорія Опанасовича Градиленка та інших старожилів селища.

Від Максимових поверталися ми з Володимиром Миколайовичем зеленою, квітучою вулицею Пальміри. Праворуч, розповідав він, поряд з парком, розташовані школа і лікарня. Далі — дитсадок і стадіон.

Хоч ці об'єкти давно не належать акціонерному товариству, однак завод, як може, турбується про них: щороку допомагає з ремонтами, частково фінансує проведення свят та спортивних змагань. «Інакше й не можна, — зауважив голова профкому. — Пальміра у нас на всіх одна...»

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Фото автора.

Головний метролог заводу, випускник Київського політеху Олександр Титаренко зі своїм батьком, начальником сокоочисного цеху Василем Володимировичем

воду. Перехід від «воєнного комунізму» до сучасних реалій для багатьох його мешканців був дуже важким і болісним. Люди не могли забути вчорашнього дня, коли «жили добре». На заводі платили не зарплату, а копійки, крадіжки цукру були звичайним явищем, зате газ, тепло і вода подавалися по зв'язку.

З утворенням на підприємстві акціонерного товариства довелося почати рахувати кошти. Щоб не збанкрутів найсучасніший цукрозавод області і люди не залишилися без роботи. Згідно з постановою уряду акціонери передали на баланс органу місцевого самоврядування соціальні об'єкти. А житловий фонд, котрий опалювався заводською котельнею, вирішили перевести на автономний режим.

Подружжя заводських ветеранів Максимових

24 вересня в Україні утримається мінлива хмарність, без опадів, лише у південній частині прогнозують грози. Вітер північно-східний, 5—10 м/с. Температура вночі 7—12, удень 20—25 градусів, у Карпатах уночі 3—8, удень 10—15 градусів тепла.

Дієтичний гігант

■ РЕПОРТАЖ

Нікопольському птахокомбінату ЗАТ «Дніпровський» вдалося уникнути тотально-го розвалу. На підприємстві збережена база, власними силами реконструйована із впровадженням нових технологій виробництва м'ясної продукції.

Птахокомбінат стійко витримав паніку з нашествия курячого грипу завдяки традиційно високій культурі виробництва та чіткому дотриманню санітарно-епідеміологічних норм усіма працівниками. На думку генерального директора підприємства, депутата райради Юрія Тихонова, то була спланована міжнародна акція конку-

рентів. Перебуваючи в забійному цеху, ми переконалися: на комбінаті не боялися паніки, що навіювалася з телеекранів та шпальт газет. Начальник забійного цеху Борис Плахотя розповідав про своє виробництво з гордістю трудівника-ветерана. Він працює тут уже 20 років і з гумором додає: — Як запрягся, то вже без ярма курячого й не уявляю себе.

Під його керівництвом — 411 робітниць. Конвеєр працює безупинно й щогодини до складу готової продукції надходить шість тисяч ретельно оброблених тушок бройлерів. І так день у день.

Оператор конвеєра готової дієтичної продукції Тетяна Хижняк у колективі птахівників другий рік, але не приховує, що стала патріотом свого підприємства. На комбінаті багато молоді.

І справді, досвід і молодість завжди є складовою успіху.

Михайло СКОРИК.

Нікопольський район
Дніпропетровської області.

На знімках: начальник забійного цеху Борис Плахотя біля конвеєрної лінії; Тетяна Хижняк за роботою.

Фото автора.

Хліб третього тисячоліття

■ АКТУАЛЬНО

Сьогодні словом «житниця» бувалих хліборобів не здивуєш. Про неї знають далеко за межами України. Її довго не пускали на поля і тільки на початку 2005 року ця хлібна культура нарешті посіла своє місце у Реєстрі сортів рослин України під назвою «Тритикале Папсуєвське». На жаль, селекціонер, котрий здивував світ, пішов із життя передчасно, лише здогадуючися, що зробив велике наукове відкриття. У вересні Олександрові Степановичу Папсуєву виповнилося б 75 років, але ювілейну дату відзначили дуже скромно, лише в колі друзів...

Загалом тритикале — це гібрид жита й пшениці, вперше виведений в Англії 130 років тому. Люди давно мріяли про такий злак, котрий поєднував би у собі витривалість жита і хлібопекарські якості пшениці. Над цією проблемою у всьому світі б'ються потужні наукові установи, проте бажаних результатів їм не вдавалося досягти, аж поки на інтуїтивному рівні за справу не взявся Папсуєв. Але, працюючи у системі Дніпропетровського всеосяжного науково-дослідного інституту кукурудзи, Олександр Степанович дуже ризикував, займаючись селекцією непрофільних рослин, тобто низькорослих сортів сояшнику, тритикале та інших злакових культур, за що врешті-решт поплатився науковою кар'єрою. Допрацюював він до виходу на пенсію на скромній посаді завідувача Розівської сортодільниці, що в Запорізькій області, однак селекції не полишив і продовжував поліпшувати свої сорти. І якось улітку 1993 року він помітив на дослідному полі колоскових рослину, котру його дружина Любов Харитонівна, проводячи сортопрополювання, вирвала як нетипову після проведення схрещувань, але, на щастя, далеко не закинула...

«Рослина мала дуже сильне кущіння (31 колос), сильно морозостійкість і посухостійкість, і, найголовніше, пшеничне зерно з високим урожаєм і високою якістю хліба, — запише в своєму щоденнику Олександр Папсуєв. — Створене геніальне творіння людини, природи і Бога». Щасливий автор назвав цю культуру житницею...

Після того, як новий сорт озимини вдалося розмножити, у 1997—1998 роках він пройшов дер-

Фото з архіву.

жавні сортовипробування і на Долинській сортонасінстанції в Кіровоградській області на порівняно високому агрофоні врожайність Розівської-6 становила 72 центнери з гектара, що на 18 центнерів перевищувало врожайність сорту озимої пшениці Альбатрос одеської. Лабораторія Кіровоградської держсортонасінстанції віднесла її до сильної пшениці.

Була заявка на нові державні сортовипробування, але її не вдалося реалізувати. Після смерті селекціонера ця культура швидко поширилася по всій Україні, а потім почалося її паплюження в наукових колах. І водночас аграрії-практики всіляко її підтримували, напівлегально випробовуючи в різних кліматичних зонах. Результати теж були різні залежно від того, хто продавав посівний матеріал та видавав рекомендації щодо ви-

щування й збирання житниці. Скажімо, 50-, 70-центнерні врожаї для багатьох стали нормою, але були господарства, де її намолочували значно менше від пшениці і навіть ячменю. Одні захоплювалися дивозлаком, інші ж скаржилися на ламкість колосся, котра призводить до недобору врожаю.

Де ж правда? Вона полягає в тому, що в руки комерсантів від агропрому потрапив зовсім не той генетичний матеріал, який вони видавали за житницю. Адже існувало кілька ліній озимого тритикале, над якими працював Папсуєв.

Те, про що мова, передала в маленькому вузليку разом з рукописним щоденником вдова Папсуєва Любов Харитонівна його давньому другу агроному Віктору Тищенко, керівнику фермерського господарства «Степове» із Запорізького району. Саме він доклав зусиль, щоб повернути із небуття ім'я селекціонера та дати життя його творінню. І в цьому Віктору Дмитровичу неоціненну допомогу надали журналісти та члени Асоціації хліборобів імені О. Папсуєва, яку створили в 2001 році і яка об'єднала палких прихильників житниці з усієї України.

Разом вони долали глуху стіну замовчування і відвертого спротиву чиновництва. А житниця теж не мовчала. Спочатку 100-центнерний рубіж її врожайності здолали херсонці, а в 2004-му на полі Віктора Тищенка вона дала по 133 центнери з гектара. Подивитися на це диво приїхав директор Південного біотехнологічного центру рослинництва доктор біологічних наук, професор, академік Української академії аграрних наук Юрій Сиволап (на знімку праворуч). Біотехнологічний центр провів молекулярно-генетичний аналіз Розівської-7 і видав паспорт на цей сорт, захистивши авторське право нашого земляка.

Виявляється, Олександр Папсуєв — єдиний у світі селекціонер, котрому вдалося отримати гібрид жита і пшениці, в зерні якого відсутні секаліни (білки) жита. Тому, що відступив від шаблону і використав під час схрещування ще одну рослину — степовий злак елімус. Звідси — просто фантастичні якості житниці, котра здатна вистояти в суворі зими та небувалу спеку не тільки на наших полях, а й у Північному Казахстані та в Тю-

мені, де зроду не сіяли озимих культур, і дати вдвічі більший урожай від ярини. Зокрема, нинішнього року в ТОВ «Єнісей» Курганської області на площі 1000 гектарів її зібрали по 26 центнерів, тоді як районовані ярі пшениці вродили по 14—16 центнерів. Тут, у селі Байдари Половешського району, провели семінар, в якому взяли участь не лише казахстанські аграрії, а й представники 31 області Російської Федерації!

Своїми хлібопекарськими якостями житниця перевершує сильні пшениці, тому запорізьке ТОВ «Ольф» випікає свою фірмову продукцію тільки з неї. Не визнають білого хліба з іншого борошна і трудівники ТОВ «Золотий колос», що в Жовтневому районі Миколаївської області (до речі, цього дуже посушливого літа житниця тут вродила по 58 центнерів з гектара). Та і в багатьох інших господарствах, де її вирощують і де мають свої пекарні, віддають перевагу саме цій хлібній культурі. Адже вміст білка в її зерні перевищує 14, а клейковини — 30 відсотків. Спробуйте виростити на наших знекровлених за останнє десятиріччя полях пшеницю з такими якостями!

Ще один плюс — висока економічність. Адже норма висіву житниці на гектар у 4—6 разів менша від норми висіву пшениці (порівняйте: 40—70 кілограмів залежно від агрофону та 250—290 кілограмів), а для її вирощування не потрібні ні гербіциди, ні хімічні засоби захисту рослин від хвороб і шкідників. Сама всьому дає раду і в буревій не виляже — така могутня рослина!

Тритикале Папсуєвське хоч і внесене до Державного реєстру сортів України, досі не отримало характеристик державного стандарту і вивозиться за кордон як звичайне фуражне зерно. Скільки на цьому втрачають наші сільгосптоваровиробники та держава, підрахувати важко. Як і те, скільки недодає хлібна нива України тому, що житницю не сіють як резервну продовольчу культуру, здатну знівелювати негативний вплив неврожайних років. Та головне, що вона — основа для майбутніх досягнень селекціонерів. Дуже хотілося б, щоб цими щасливиками були наші співвітчизники.

Микола МАНЬКО.

Запорізька область.

цього

23 ВЕРЕСНЯ

■ 1836. У Відні помер дипломат Андрій Розумовський (син Кирила Розумовського).

■ 1872. Народилася співачка Соломія Крушельницька.

■ 1873. Створення на-родницької організації «Київська комуна».

■ 1929. Пуск Алчевського коксохімічного заводу.

■ 1941. До Києва ввійшла перша похідна група ОУН.

■ 1943. Визволено від гітлерівської окупації Полтаву.

■ 1989. Вийшов перший номер газети «Слово» — видання Товариства української мови ім. Шевченка.

Редактор номера
Яна СТАДІЛЬНА.

Редколегія:

Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДА.

Головний редактор
Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

► Рукописів не повертаємо.

► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

► Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка)

українською і російською мовами. Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775. для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2006 рік: для фізичних осіб — 3,50 грн. та 2,00 грн.

для підприємств і організацій — 8,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 159037.

СПДФО Гайденок В. І.
(Друкарня «Нормальне ценно») 61068, м. Харків, вул. Тарасівська, 2а.

Зам. 199

ВАТ «Видавництво «Київська правда» 04136, м. Київ, вул. М. Гречка, 13. Зам. 3529

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54;

відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;

телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

4820094010053 >